

L'ESPAI DE LA DONA A LA SOCIETAT

Mujer leyendo. Maria Jose Taboas Cabral

Curs acadèmic 2013/2014
Batxillerat de Ciències socials

Agraïments

No volia començar ni acabar aquest treball sense agrair de manera explícita a totes aquelles persones que, de ben segur sabran qui són, han contribuït a fer possible el resultat que ara presento.

Institucions, associacions, tant públiques com privades, persones del meu entorn més directe i d'altres que encara no coneixia però amb qui gràcies a aquesta tasca he tingut el plaer de treballar i aprendre de l'experiència que han volgut transmetre'm.

A la família i amics, especialment a l'Eloi, la Mònica i l'Anna, la tutora del treball i al Ramon Borràs, president del Consell Comarcal, que m'han donat suport i ajuda en tot moment i m'han proporcionat idees i contactes per poder moure'm per aquest camp de treball de manera més àgil.

A totes elles, moltes gràcies per fer-ho possible.

Sumari

▪ INTRODUCCIÓ.....	5
▪ DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL.....	10

PRIMERA PART. El progrés de la dona: Reflexions a partir de la recerca bibliogràfica, de l'anàlisi d'articles de premsa i d'entrevistes a dones coneixedores del tema..... 10

1. Una imatge en progrés.....	11
1.1. Què és el feminisme? En quin moment de la història sorgeix?.....	11
1.1.1. Els moviments feministes a Catalunya.....	12
1.2. Què és el masclisme?	
Àmbits en què el masclisme encara és present.....	13
1.2.1. Discriminació al món laboral. Dret laboral.....	13
1.2.2. Cultura i religió. Diferents punt per a la discriminació.....	17
1.2.3. La pràctica esportiva també és femenina.....	19
1.2.4. Accés i desenvolupament de l'educació	20
1.2.5. Drets de participació política.....	20
1.2.6. Publicitat i mitjans de comunicació.....	24
1.2.7. Altres àmbits. Matrimoni i família. Dret Civil.....	25
1.3. Anàlisi i comparació d'articles de premsa.....	26
1.4. Organismes especialitzats en la defensa dels drets de la dona.	
Experiències institucionals i personals.....	30
1.4.1. Ministeri d'Igualtat de l'Estat Espanyol.....	30
1.4.2. Institut Català de les Dones.....	31
1.4.2.1. Entrevista a Montserrat Gatell Pérez.....	32
1.4.2.2. Conclusions de l'entrevista.....	39
1.4.3. El Servei d'Informació i Atenció a la Dona.....	40
1.4.3.1. Entrevista a Maria Mercè Domènech.....	40
1.4.3.2. Conclusions de l'entrevista.....	43

1.4.4. Experiència d'una escriptora professional.	
Entrevista a Núria Gómez Granés.....	43
1.4.4.1. Conclusions de l'entrevista.....	50

SEGONA PART. LA IMATGE FEMENINA DES DE LA LITERATURA..... 51

Novel·la. "Camins entre la boira".....	51
--	----

▪ CONCLUSIONS	52
▪ APÈNDIXS	54
– Abreviatures.....	55
– Bibliografia.....	56
– Altres recursos consultats.....	57
– ANNEXOS. Dossier de premsa.....	60

Introducció

La decisió d'escollir un tema pel treball de recerca de batxillerat relacionat amb el món de la dona no té sentit sense entendre el meu interès per aquesta societat en què vivim, és a dir, la més propera a la ciutadania, i pels afers públics. Va ser aquest aspecte i el fet que una de les meves aficions principals és l'escriptura i la lectura que em van conduir, també, a realitzar la part pràctica treballant amb diverses institucions del nostre país i amb persones especialitzades en els diferents àmbits i a escriure la novel·la que posteriorment presentaré. Tot plegat n'estava segura que m'ajudaria a comprendre la realitat de la nostra societat en matèria cultural i social i, també, a poder parlar amb més propietat i coneixement sobre el tema que es desenvolupa en aquest treball. Hi ha, per tant, una relació innegable entre les tasques de recerca i la versió novel·lada.

Així doncs, des del primer moment vaig saber que dedicaria aquest estudi al món social però, determinadament, a una part més petita del nostre país; consegüentment, vaig decidir parlar especialment de Catalunya però en especial de les comarques de Tarragona; Per aquest motiu, com que era una zona més petita, amb la tutora del treball vam pactar especialitzar-me més en algun tema, així doncs, vaig acceptar la matèria que se'm va proposar. El punt de partida ja havia quedat clar. Faltava ara concretar l'àmbit específic del treball; així vaig decidir que el paper de la dona a la societat fos el tema central de l'estudi i, aconseguir elevar la nostra figura com a dones ja que està menyspreada a molts més àmbits dels que ens pensem.

És doncs, l'interès per aquests drets que totes les dones tenim, però que necessitem tenir encara més i més presents en el nostre dia a dia, el que m'ha conduït fins aquí i amb un resultat, crec, del tot satisfactori.

L'objectiu principal d'aquest estudi no és deixar un sexe per damunt d'un altre o mostrar les qualitats d'un i els defectes de l'altre sinó que, amb la meua tasca, pretenc demostrar que a les nostres terres també la dona pot arribar a aportar intel·ligència, poder, estratègia i emprenedoria, de la mateixa manera que ho pot fer l'home. A l'hora d'escollir el tema em van venir diverses possibilitats a la ment però,

finalment, vaig optar per un que crec que influeix a tota la societat, sense excloure ningú i, és això, precisament, el que volia, treballar i escriure sobre un fet actual i que aquest no deixés de banda a cap part del meu entorn. El tema principal d'aquest treball és la dona. Sí, aquell ésser humà que moltes vegades es pot sentir discriminat, diferenciat de la resta de població o exclòs d'àmbits que realment també li corresponen com a persona que és. Vull que la meva tasca es basi a analitzar una comunitat on el sector femení ha aconseguit avançar, no de manera veloç sinó pausadament, en aquells sectors on en èpoques passades no es podia arribar ni a imaginar la seva imatge, com per exemple, en el món laboral, en temes relacionats amb la política, en la religió o en la pràctica d'algun esport.

La tesi principal d'aquest treball no és centrar-me en un tema tan ampli com la dona en relació a tot el món sinó que el vull concretar en un àmbit més petit. Saber l'actualitat d'on vivim, el que es fomenta a la nostra comarca i en el Tarragonès, és a dir, expirar i alenar el que ha succeït en el territori on vivim fins a dia d'avui. Encara que la societat hagi avançat, en la nostra demarcació, les dones encara són víctimes d'actituds masclistes, que en alguns casos concrets han pogut arribar a ser fets tràgics i molt desagradables.

Amb aquesta intenció el treball s'estructura en dos grans blocs. Una primera part que es titula "El progrés de la dona: Reflexions a partir de la recerca bibliogràfica, de l'anàlisi d'articles de premsa i d'entrevistes a dones coneixedores del tema". Una de les primeres dades que hi podem trobar és la informació general de l'evolució de la dona al llarg del temps, on es realitza un repàs de l'històric desequilibri social, amb especial referència a èpoques de dictadura.

En el segon apartat es procura determinar un concepte de feminisme i un altre de masclisme, intentant mostrar les diferències entre aquests i la utilització dels termes segons la legislació, que és fonamental per comprendre la matèria que es tracta en aquest treball.

En el tercer apartat d'aquest primer gran bloc es fa referència, de manera ara ja més concreta, als diferents àmbits específics en què la dona participa diàriament pel simple fet de ser ciutadana; analitzant quines són les competències que els hi

pertoquen basant-me en els diferents articles de les polítiques de gènere. Els diferents àmbits comentats són els següents: el món laboral, la religió, la pràctica esportiva, l'educació, la política, la publicitat i els mitjans de comunicació i, finalment, amb un terme més general, altres àmbits citats.

El quart apartat d'aquest bloc tracta sobre l'anàlisi i la comparació dels articles de premsa seleccionats que hi ha a l'annex. Aquests comentaris estan ordenats per data de publicació i pels diferents temes tractats.

Finalment, en l'últim apartat d'aquest primer bloc es troba la presentació de l'Institut Català de la Dona com a institució de la també Generalitat de Catalunya que és l'organisme principal del país en la defensa dels drets de la dona i posteriorment hi ha una entrevista amb la presidenta de l'ICD, Montserrat Gatell Pérez. També s'hi inclouen dues entrevistes més amb una presentació prèvia de l'ens local i/o de la persona entrevistada de manera individual. Així doncs, presento una entrevista a Maria Mercè Domènech, representant del SIAD Conca de Barberà i una altra a Núria Gómez Granés, política de Torredembarra, escriptora i periodista.

Fins aquí arriba la principal part de recerca del meu treball. Per aconseguir la informació necessària m'he basat, sobretot, a fer ús de llibres i Internet. És necessari dir que, òbviament, els arguments que m'han aportat aquelles persones que m'han ajudat de manera directa també han estat de gran ajuda.

Finalment, completa el treball el segon i últim bloc, una novel·la feta per mi amb el títol: "Camins entre la boira". Aquesta narració està estructurada en un únic apartat ja que vull remarcar la seva importància a nivell personal i literari. Amb aquesta obra he dut a terme el que portava esperant des de feia temps i considero que per a mi és la part més laboriosa i important del treball ja que és aquí on vull que es vegi la feina feta i les ganexes esmerçades. He fet una versió novel·lada amb les reflexions i conclusions que he pogut extreure de la recerca bibliogràfica i de l'anàlisi dels articles de premsa. Aquest últim bloc m'ha servit per complementar la part teòrica del treball però també per fer de la meua imaginació una narració.

Decidir escriure una novel·la no va ser una elecció fàcil però sí clara des del

primer moment; sabia que d'aquesta manera milloraria els aspectes gramaticals, ortogràfics i lingüístics i, també, satisfaria el meu desig d'escriure sobre temes que m'agradessin i que m'inspirassin lliurement. He desenvolupat una història relacionada amb el meu entorn social i cultural, és a dir, he introduït assumptes d'actualitat política i econòmica, temes sentimentals i de reflexió, etc. però sempre seguint el fil de la narració. No és la meua vida narrada, és clar, però sí que la protagonista, que va narrant els successos, es troba en els llocs que jo sóc habitualment, entre d'altres, la Conca de Barberà o, concretament, el preciós poble de Conesa.

Un dels aspectes essencials de la novel·la és que la protagonista, una noia jove, està envoltada tant de nois com de noies, uns amb un sentiment masclista i d'altres amb sentiments igualitaris. El meu objectiu principal ha estat apropar-me a la realitat de qualsevol noia amb les característiques que li he anat assignant a la protagonista però també que les persones que llegeixin les meves paraules vegin la feina que encara queda per recórrer per arribar a la igualtat.

Vaig iniciar el procés d'escriure la novel·la amb quatre idees simples que es van anar embolicant entre si fins arribar a la creació de personatges i nous entorns per a ells. Els fets de la narració són totalment ficticis però el lloc on es situen, tal i com he dit anteriorment, són reals i propers i, per tant, coneguts a la perfecció. La dificultat més gran que m'he trobat és el desenllaç de la novel·la. Crec, fins i tot, que no la volia acabar i per això no sabia quin final captaria més l'atenció del lector. Finalment, pel que fa a aquest bloc que tanca el meu treball, he de dir que la meua inspiració brolla del poble on viu la protagonista, Conesa, però és necessari dir que el meu entorn més proper és la causa i la veritable inspiració de la novel·la.

Aquest treball és la meua forma de mostrar a la gent del meu voltant que, si ens ho proposem, podem canviar aquesta societat de desigualtat on vivim. Amb les meves paraules pretenc que tots els col·lectius, tant de dones com d'homes, així com la joventut que en un futur seran adults, no hagin de patir mai un sentiment de diferència per ser d'un sexe o un altre, ni facin sentir diferent a ningú. La idea que he tingut en ment durant tot el treball ha estat posar un granet més de sorra en

aquesta lluita social; evitar i denunciar amb fets i paraules aquelles diferències que tan visibles se'ns fan a la vida quotidiana de la nostra societat.

Aquest estudi també és un petit i minúscul crit per al govern i tots els estaments públics perquè s'impliquin una mica més del que ja fan a ajudar a resoldre aquesta injustícia que pateix actualment la societat i així poder aconseguir aquella harmonia que busquem les persones des de fa tantíssim temps.

El meu objectiu no és escriure tan sols per a la figura femenina, sinó que pretenc que també els homes llegeixin i rumiïn sobre el nostre present ja que això ens pot arribar a aportar coneixement propi i, finalment, arribar a ser persones del segle XXI.

Sense més, s'espera donar resposta a les qüestions i pretensions suscidades a través de les properes pàgines.

PRIMERA PART

El progrés de la dona: Reflexions a partir de la recerca bibliogràfica, de l'anàlisi d'articles de premsa i d'entrevistes a dones coneixedores del tema.

1. UNA IMATGE EN PROGRÉS.

Al llarg de la història hi ha hagut una gran diferència social entre gèneres i això ha portat conseqüències quotidianes en la nostra actualitat. Anant fins a l'antiga Grècia, passant per l'Antic Règim i el franquisme fins arribar a dia d'avui, podem veure com les diferències entre home i dona s'han anat marcant en la història a mesura que la societat ha evolucionat.

Aquest transcurs en el temps, però, no ha impedit que l'anomenat masclisme passi d'una generació a una altra. Històricament la dona no disposava del dret a vot ni podia participar en assumptes econòmics o polítics relacionats amb la ciutat i, encara ara, ha estat limitada a dur a terme les feines domèstiques com a mitjà per poder sobreviure. Gràcies a la lluita que molta gent ha dut a terme dia a dia, la Declaració Universal dels Drets Humans ha estat aplicada a les dones i així s'ha pogut superar el consens d'àmplia base que a través de la història, ha estat el principal repte per aconseguir la supressió progressiva en el S. XX.

El feminisme no és el contrari que el masclisme, tot i que tenen les seves respectives diferències no són del tot oposats. Normalment, s'acostuma a confondre la idea del feminisme com un concepte contrari al masclisme però, en realitat, és una realitat filosòfica que cerca la manera de viure en una societat equitativa entre homes i dones.

1.1. QUÈ ÉS EL FEMINISME? EN QUIN MOMENT DE LA HISTÒRIA SORGEIX?

Setze dies després de la mort de Franco, les espanyoles van celebrar les Primeres Jornades per la Llibertat de la dona, en aquest moment va néixer el moviment feminista. L'any 1975 va ser l'Any Internacional de la Dona. Després de quaranta anys de moviment franquista, les dones van tenir l'esperança de canviar la forma de vida i per aconseguir-ho es van unir en grups.

El feminisme, o també anomenat moviment feminista, sorgeix amb l'objectiu que les dones poguessin gaudir dels mateixos drets i deures que els homes. Aquest moviment està basat pel conjunt d'idees o fets que cerquen afavorir els interessos de les dones en circumstàncies d'obediència al

poder masculí i, així, aconseguir transfigurar posicions de desigualtat i violència davant la imatge femenina.

1.1.1. **Els moviments feministes a Catalunya**

Les primeres líders de les lluites feministes a Catalunya van ser Amàlia Domingo, Teresa Claramunt i Angeles López de Ayala, que van fundar el 1889 la primera agrupació de dones, la Societat Autònoma de Dones de Barcelona, que organitzava vetllades instructives i recreatives on es discutien temes socials i polítics. Van lluitar per el lliure pensament. Dones burgeses, van intentar la millora de les condicions laborals i culturals de les dones de classe obrera, fet que es va començar a aconseguir a principis del segle XX, quan la valoració social de les dones s'havia modificat considerablement, ja que poc a poc, moltes dones van anar obtenint feines més remunerades.

Es va aconseguir, també, que en el camp de la sanitat, la feina d'infermera fos reconeguda socialment; que hi hagués una educació secundària i superior per a elles i, un fet que els va servir de gran ajuda, va ser la quantitat d'electrodomèstics que es van aconseguir per deslliurar-les una mica de les feines de la llar. Tots aquests canvis van anar construint un nou model de dona que intentava modificar l'estereotip tradicional, una dona diferent que se sentia capaç de lluitar per a l'idea d'igualtat. Tot i això el dret de vot de les dones catalanes no va ser reconegut fins el 25 de maig de 1933, quan es va aprovar l'Estatut Interior de Catalunya. S'ha de tenir

en compte, però, que el primer cop que hi van anar les dones ocupaven més de la meitat del cens, eren: 6.716.557

1.2. QUÈ ÉS EL MASCLISME? ÀMBITS EN QUÈ EL MASCLISME ENCARA ÉS PRESENT.

Amb les paraules més entenedores per a tothom podem dir que el masclisme és un discurs de la desigualtat entre gèneres i consisteix en la discriminació basada amb una actitud que designa els homes amb superioritat i autoritat respecte a les dones.

“Masclista” és una paraula que escoltem fàcilment en el nostre entorn. En diverses ocasions, un acudit, una observació, una expressió o un comentari poden ser masclistes sense que la persona que els digui sigui necessàriament sexista. Amb aquesta observació podem dir que el sexisme està en tots els àmbits de la vida i de les relacions humanes, ja que és el conjunt de mètodes que es duen a terme per mantenir en una situació inferior al sexe dominat, és a dir, el femení. Tot i que s’hagi localitzat el problema, -essent aquest el pensament de la societat-, i que les dones lluitin per aconseguir la igualtat entre sexes; es produeix que no només són els homes els que tenen aquesta manera de pensar, sinó que també existeixen dones amb aquest pensament; i la causa n’és l’edat i la manera en què es vivia fins fa uns anys.

Com la majoria ja sabem, les persones masclistes són aquelles que rebutgen la dona en el dret bàsic a treballar, a practicar activitats esportives o tan sols, a fer aquells papers que, tradicionalment, havien estat dels homes.

Com a causes del masclisme podem tenir diversos factors: ens ho pot arribar a imposar la religió, podem tenir casos diversos en el món laboral, en la pràctica d’esports que normalment havien estat del sexe contrari, en la moda que s’estén a la societat, en l’educació, en la política, etc.

1.2.1. Discriminació al món laboral. Dret laboral.

La divisió sexista en el món laboral és un fet molt quotidià però, tot i això, les

dones mai ens hi hem acabat d'afrontar directament; és a dir, no hem actuat contundentment per encarar aquesta realitat. En l'àmbit mercantil la dona casada ha estat històricament discriminada, ja que, en consonància amb la regulació civil, necessitava la llicència o autorització del seu marit.

Des de fa temps que la divisió dels sexes en els llocs de treball era fomentada bàsicament per la capacitat física i muscular diferenciada en els dos sexes, en la qual els homes tenien un clar avantatge; per tant, habitualment la dona quedava exclosa de moltes feines pel fet de no disposar de suficient força física. Avui dia, en la moderna i present societat tecnològica en la que vivim, la força física i muscular que anteriorment era necessària ja no és fonamental, ja que les capacitats intel·lectuals han passat a un primer pla.

Per una banda, el fet que hagi aparegut la tecnologia al món laboral ha contribuït a augmentar l'ocupació de dones al mercat laboral puix que aquestes són enginyoses en àmbits en què s'utilitzi la intel·lectualitat per sobre de la força física.

Per altra banda, també és important dir que si se li proposa un alt càrrec a una dona aquesta acostuma a rebutjar-lo, ja que significaria una càrrega més a la seva vida quotidiana, tenint en compte que ha de fer les feines de la llar, treballar, cuidar i educar els fills i tenir un mínim de temps lliure (tot i que comparteixi tasques amb el marit).

DISCRIMINACIÓ DE GÈNERE EN LES OFERTES LABORALS:

Font: Portal del Capital Humano.

La pàgina web del “Portal del Capital Humano” va fer una enquesta a la ciutadania adreçada a les ofertes laborals amb la pregunta: Creus que existeix la discriminació en les ofertes laborals? La finalitat d'aquest gràfic és saber si la població creu que existeix discriminació laboral entre sexes. Més de dos mil persones que van respondre l'enquesta, és a dir, el 95% del total, considerava que sí que existeix discriminació en les ofertes de treball; en canvi, tan sols el 5% de les persones qüestionades va respondre negativament.

En el món laboral el principal problema que se cita des de fa tant temps però que no ens hi acabem d'afrontar, és que la dona, tot i fer la mateixa feina o ocupar el mateix càrrec que un home, rep un salari menor que qualsevol altra persona masculina. Aquest problema es segueix duent a terme perquè és un problema polític en tant que depèn de la voluntat política canviar-lo o no. Igual que els salaris, també ho és tota la distribució de recursos: diners, oci, seguretat física i oportunitats.

Seguidament, mostro una taula estadística extreta de l'Institut d'Estadística de Catalunya. En aquesta s'hi representen diverses branques d'activitat laboral i la mitjana en euros de l'any 2002 (data de l'últim recull de dades) corresponent als homes i a les dones. Les dades mostrades, principalment, ens indiquen que el sector femení de la societat té una mitjana absoluta inferior que el masculí. Per una banda, tant en homes com en dones la mitjana superior se situa a la branca d'energia elèctrica, gas i aigua. Però, per altra banda, en indústries extractives les dones no tenen la presència suficient per poder realitzar el càlcul per fer la mitjana, és a dir, la figura femenina no equival ni a la meitat de la presència masculina.

TAULA DE GUANYES PER TREBALLADOR I ANY A CATALUNYA AL 2002. PER SEXES I PER BRANQUES D'ACTIVITAT.

	HOMES	DONES
Indústries extractives	252610'3	...
Indústries manufactureres	25128'5	17140'8
Energia elèctrica, gas i aigua	39826'0	29656'4
Construcció	19271'5	15243'1
Comerç i reparació de vehicles	22963'2	14472'9
Hoteleria	15593'2	11680'4
Transport i comunicació	24743'1	17915'3
Intermediació financera	43907'6	28287'9
Serveis immobiliaris i a empreses	21157'3	12222'2
Educació	19720'6	17905'5
Sanitat i servei socials	28166'4	18436'1
Altres activitats socials	21420'2	13528'5
TOTAL	24015'5	15994'6

(... = dades molt poc significatives per el càlcul)

Un informe presentat per la UGT de Catalunya i actualitzat el mes de març del 2013 recull que les dones guanyen un 20% menys que els homes en les mateixes categories laborals.

Diferents estudis destaquen que les polítiques d'austeritat, de contenció salarial, disminució de rendes a les llars, l'augment de l'endeutament i aprimament del sector públic i els efectes de la reforma laboral han intensificat les desigualtats salarials entre gèneres.

Altres dades importants a esmentar sobre aquest aspecte són que si la dona és soltera i no té fills la taxa d'ocupació és de 80,1% del total, la qual supera la dels homes que seria del 76,9%. Tot i això, si l'home i la dona passen a ser matrimoni i conceben fills, la taxa femenina cau fins arribar al 59,9% mentre que la masculina augmenta notablement fins al 82,6%.

Amb aquest recull de dades ens és més fàcil concloure que el fet de tenir fills pot determinar i condicionar la sortida de la dona en el mercat laboral i que, a hores

d'ara, comença a ser el moment d'imposar-nos per un sou més digne i equitatiu al de la resta de la societat.

1.2.2. Cultura i religió. Diferents punts per a la discriminació.

La discriminació masclista és present en l'àmbit religiós des de sempre, puix que la religió i la cultura contínuament han tractat a la dona com a un objecte o un ésser inferior a l'home.

Podem trobar, per exemple, que ens els països de cultura oriental la figura femenina té una privadesa important respecte als drets humans. Aquest fet pot estar relacionat amb el grau de desenvolupament de les nacions, ja que si ho relacionem en les regions occidentals podem observar que en aquest aspecte assolim un grau superior de desenvolupament per dir-ho d'una forma més personal; és a dir, les persones dels països occidentals ja adopten l'assimilació de la democràcia i els seus fruits de desenvolupament, tot i que, aquets encara no siguin els suficients per aconseguir la igualtat de gènere en els diferents àmbits existents.

Per una banda, podríem esmentar diversos indrets i religions com en països de predomini musulmà o en el hinduisme on es duen a terme accions discriminatòries però això seria parcialment incorrecte, ja que la religió cristiana, per exemple, no en queda pas exclosa. En alguna oració de la Bíblia es forma una bona base d'idees masclistes i l'home també es veu recolzat en diverses idees: <<No aconseguixo veure quina utilitat té la dona per a l'home exceptuant la de concebre nens>>. Però també podem trobar citacions on Jesús iguala l'home i la dona en el matrimoni: <<Qui rebutja la seva dona i es casa amb una altra, comet adulteri contra aquella; i si ella rebutja al seu marit i es casa amb un altre, també comet de la mateixa manera adulteri>>. Dit això, si pensem en la nostra religió ens poden venir a la ment preguntes com per què no hi ha dones amb càrrecs majors a l'església o per què no hi ha la dona com a figura de mossèn, bisbe, etc. La formulació d'aquestes mateixes preguntes és el fet que ens indica que hi ha algun problema a localitzar i estudiar.

Per altra banda, per parlar d'una religió més masclista que la cristiana, podem

esmentar el judaisme que és la del poble jueu. En aquesta la dona no té cap mena d'importància com a ciutadana, però sí que se la conserva per portar nens al món. És una religió que, per una banda, limita la forma de vestir-se i expressar-se de les dones, obligant-les a no portar diverses peces específiques de roba. Per altra banda, també se'ls prohibeix estudiar i són obligades a llegir el llibre sagrat anomenat "la Torà".

Finalment, la religió que últimament a causa de les emigracions s'ha fet present al nostre país és la islàmica, on els seus fidels són els musulmans. És aquí on a simple vista podem observar que totes les dones porten peces de roba significatives, un mocador al cap i una túnica fins als peus, ja sigui estiu o hivern. El vel que és més comú entre aquestes cultures és el "hiyab" que és el característic de les dones àrabs; aquest deixa lliure la cara i moltes dones el porten com un signe d'identitat.

Les musulmanes també són les principals i úniques encarregades de criar als fills i totes elles han d'obeir el que és dictat per als seus marits. Amb la suma del recull d'injustícies als seus pobles encara segueixen sent les anomenades ciutadanes de segona. Se'ls nega el dret a vot o d'altres drets civils i un fet important que designa la prohibició de la llibertat com a persona és que necessiten l'autorització dels seus marits per viatjar a l'estranger o tan sols per ocupar un lloc al mercat laboral.

Diferents entesos que s'han dedicat a estudiar i a analitzar aquest tema anoten que és poc factible buscar un possible principi del masclisme en la religió, atès que en aquest ordre el masclisme està fonamentat per l'afirmació següent: "La llei del més fort"; és a dir, la religió assereix que les barreres invisibles que s'han estat fomentant fins a dia d'avui tenen una simple però directa relació amb la força física superior que disposen els homes en diferència a les dones. Malgrat que, lògicament podem observar que la religió no ha estat la base del masclisme, sí que podem dir que ha ajudat a augmentar-lo progressivament.

En síntesi, podríem dir que en totes les religions tenim un punt de masclisme,

però en unes es manifesta més lleugerament i en altres és imposada bruscament.

1.2.3. La pràctica esportiva també és femenina.

Si parlem de la practica esportiva i la diferència de gèneres, hem de tenir molt present que és un món tradicionalment dels homes. En l'antiguitat l'esport era una de les accions dutes a terme pels homes; per exemple, en els primers JJOO tan sols van participar individus de sexe masculí. Tot i això, l'esport femení està submergit en el gran oblit mal que hi hagin disciplines on les dones són més visibles que els homes, com és el cas del bàsquet o la natació. Per aquest

motiu es creen comissions per promoure-ho i és així com sorgeix la Comissió Dona i Esport.

Entre tants aspectes, n'hi ha un que està desapareixent. Diem que “està desapareixent” perquè tot i així encara el tenim present en alguns casos concrets. Quan parlem i pensem en esport ens acostuma a venir a la ment la imatge d'un home esportista i que habitualment es anomenat als mitjans de comunicació com a una estrella. La pràctica d'esport està lligada a l'activitat física que com a eina principal té el cos humà i aquest per a la figura femenina sempre ha tingut la funcionalitat reproductora.

Aquest fet ha portat a excloure de manera proporcional a la dona de l'àmbit dels esports. Però, com tot, el concepte d'esport també ha tingut la seva part d'evolució i un parell de coses han hagut de passar perquè això succeís, la incorporació de determinades pràctiques físiques feminitzades (que fins fa poc no es consideraven esports) i la incorporació de la dona en el món esportiu masculinitzat i, per tant, la corresponent pèrdua parcial de prejudicis.

Actualment, està comprovat que la dona ocupa un percentatge més elevat

que el dels homes en natació i en aeròbic; en canvi l'home segueix ocupant la majoria respecte el total en la pràctica de futbol i de bàsquet. En diversos casos podem pensar per què tenen més importància els partits masculins que els femenins o per què una dona futbolista no pot ser professional... però tot i aquestes qüestions sabem que els dos sexes són els perjudicats, ja que és el mateix que passa per la ment quan un nen s'apunta a ballet o dansa, que quan una nena s'apunta a futbol o atletisme.

1.2.4. Accés i desenvolupament de l'educació.

En l'educació fins fa unes dècades les dones no tenien el dret a estudiar i encara avui dia es troben regions on encara no ho poden fer. L'educació és un dels pilars fonamentals de la societat i per tant, passa a ser una de les estratègies més importants per aconseguir la igualtat entre gèneres en la resta d'àrees de la societat. És necessari avançar en l'educació ja que aquesta es comença a aplicar des de ben petits fins a anys superiors on, per suposat, ja no és una ensenyança obligatòria.

Inicialment quan les dones van tenir el dret a estudiar ho havien de fer per sexes separats. Aquest fet és explicat a partir de l'estudi que s'havia descobert un grau superior d'intel·lectualitat, a diferència dels homes, en les dones.

Al 2011 a Catalunya el percentatge de dones exercint en l'educació era de 68,7%. Amb aquesta dada alguns analistes afirmen que les dones per tradició, tendència i pel tipus de socialització que tenim, tendeixen a escollir professions que impliquen tenir cura de les persones, per aquest motiu no hi ha un nombre elevat d'homes matriculats a educació infantil o psicologia, per exemple. Per una banda, si seguim les estadístiques facilitades per les diferents universitats podem descobrir que en les carreres universitàries les dones no superen el 30% del total en l'estudi d'enginyeries o arquitectura. Per altra banda, les estudiants catalanes ja són majoria en moltes altres carreres de ciències com biologia, química, veterinària, medicina o òptica. Tot i que el percentatge de dones matriculades a la universitat sigui superior al 50% no aconsegueixen imposar-se en determinats àmbits que des de fa anys dominen els homes. Personalment opino que aquest problema és molt possible que sorgeixi d'una mala orientació donada a les escoles de secundària dels estereotips

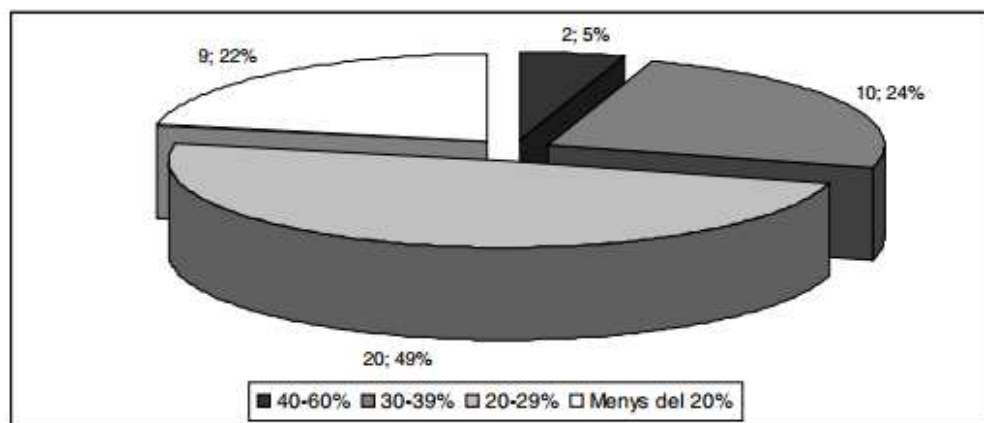
masculins que s'han estat incrementant fins a dia d'avui.

1.2.5. Drets de participació política.

La primera iniciativa sobre el dret de les dones al vot a Espanya va ser el 1907 malgrat que la majoria de diputats van votar en contra que les dones estiguessin en iguals condicions que els homes. Instaurada la segona república, el ministre de governació, Miguel Maura, va dictar un decret per regular les eleccions dels diputats i a partir d'aquí les dones no van poder votar però sí ser votades. A les eleccions de 1931 tan sols tres dones van aconseguir ser diputades però una d'elles, Clara Campoamor, va lluitar contra un govern masclista per aconseguir que el article 25 quedés així: *“No podran ser fundamento de privilegio jurídico: la naturaleza, el sexo, la filiación, la clase social, la riqueza, las ideas políticas, ni las creencias religiosas”*.

En aquest aspecte la dona ha arribat a consolidar-se als llocs de comandament com ministeris, vicepresidències, secretaries de l'Estat, alcaldies, presidència d'institucions, Senat o Congrés, etc.

PERCENTATGE DE DONES EN ELS CONSELLS COMARCALS ELECTES EL 2011.

Font: Elaboració a partir del Banc de dades ICPS (2012).

En els càrrecs d'elecció indirecta d'àmbit municipal encara hi trobem menys dones que en àmbits majors. Tant consells comarcals com diputacions continuen sent uns llocs molt masculinitzats. La presència de conselleres comarcals ha crescut

en cada pròxima elecció, però la proporció de dones als consells comarcals es manté per sota de la proporció de dones en regidories, com es pot observar en el gràfic mostrat anteriorment; és a dir, el nombre de conselleres ni tan sols iguala la representació obtinguda per les dones a escala municipal. L'explicació d'aquest desajust radica en els mecanismes de selecció partidaris, impregnats de pautes culturals masculines i sovint discriminatòries. Per una banda, les dones han hagut de passar dos filtres per arribar a ser representants: el primer, la selecció com a candidates, i el segon, la tria entre tots els càrrecs electes municipals per a formar part dels consells comarcals. A més, si l'activitat política ja és en si mateixa més difícil per a les dones a causa del fràgil equilibri entre vida pública i vida privada en un context on la coresponsabilitat en l'àmbit familiar encara està lluny d'assolir-se, l'acumulació d'un altre càrrec pot ser impossible d'assumir. Actualment són moltes les dones que s'atreveixen a afrontar reptes en la política i per a fer-ho han de compaginar les feines de casa amb el lloc de treball fora d'aquesta.

Un altre fet relacionat és que si ens fixem en alts càrrecs com la reialesa podem observar com els càrrecs sempre han de tenir uns successors masculins. I es pot donar el cas que el possible successor encara no disposi de la majoria d'edat i, per tant, fins aleshores ha de regnar algú alternatiu.

La dona és caracteritzada per un alt poder del diàleg i dels acords entre subjectes i aquest fet és bàsic per atendre a la ciutadania. Tot i això, la dona no ha aconseguit marcar una majoria absoluta en representacions de govern.

DONES EN ELS PARLAMENTS DELS ESTATS MEMBRES DE LA UE:

Rànquing EUROPA	Rànquing mundial	Estat	Escons	Dones	% dones
1	2	Suècia	349	164	47.0
2	4	Finlàndia	200	83	41.5
3	5	Països Baixos	150	62	41,3
4	7	Dinamarca	179	68	38.0
5	10	Espanya	350	127	36.3
6	12	Bèlgica	150	53	35.3
7	18	Alemanya	612	197	32.2
8	26	Àustria	183	52	28.4
9	27	Portugal	230	65	28.3
10	27	Macedònia	120	34	28.3
11	42	Luxemburg	60	14	23.3
12	50	Bulgària	240	52	21.7
13	52	Itàlia	630	134	21.3
14	54	Estònia	101	21	20.8
15	56	Polònia	460	93	20.2
16	58	Letònia	100	20	20.0
17	60	Regne Unit	646	126	19.5
18	61	Eslovàquia	150	29	19.3
19	66	França	577	105	18.2
20	68	Lituània	141	25	17.7
21	76	Rep. Txeca	200	31	15.5
22	80	Grècia	300	44	14.7
23	81	Xipre	56	8	14.3
24	86	Eslovènia	90	12	13.3
25	97	Romania	334	38	11.4
26	98	Hongria	386	43	11.1
27	108	Malta	69	6	8.7

Font: Blog El mirador de les dones

En aquesta taula podem veure exposat el rànquing dels països de la Unió Europea els quals tenen dones representants. Observem que Espanya ocupa la posició cinquena quant a dones elegides pels estats membres de la Unió Europea. Un exemple clarificador és el que trobem en el propi Parlament Europeu, en el qual, la socialista Maria Badia, és l'única eurodiputada electe dels 6 diputats catalans; és a dir, que de Catalunya, només ella va adquirir la condició d'aforada a les urnes. Això representa que dels 54 escons que té Espanya al Parlament Europeu, només 18 estan ocupats per dones, és a dir, el 33,3% de la representació, una d'elles l'eurodiputada catalana.

En general no hi ha cap parlament europeu que hagi assolit la paritat de gènere però sí que podem observar que Suècia amb el 47% de dones diputades es col·loca en el primer lloc del rànquing europeu.

Finalment, tot i que encara queda molt camí per recorre, és clar que Espanya destaca amb un 36,3% de dones diputades dels 350 escons, i, per tant, ocupa el cinquè lloc en la Unió Europea i el desè lloc en el rànquing mundial per davant d'Alemanya, Itàlia, França o el Regne Unit.

1.2.6. Publicitat i Mitjans de Comunicació

Quan parlem de la dona en relació a la moda desenvolupada en la societat podem dir que és la imatge més important que hi ha, puix que la imatge d'un ésser humà femení, bell, delicat i sensible és elemental per a una societat moderna i capitanejada per la publicitat; tot plegat són representacions que difonen com ha de ser la imatge i figura perfecta.

La publicitat és una eina orientada a vendre productes com a objectiu final; el fet és que la funció d'aquesta és ser un element comunicatiu amb importants repercussions a l'imaginari social i justament per aquest motiu la publicitat transmet valors i es posiciona ideològicament amb una gran capacitat d'influència.

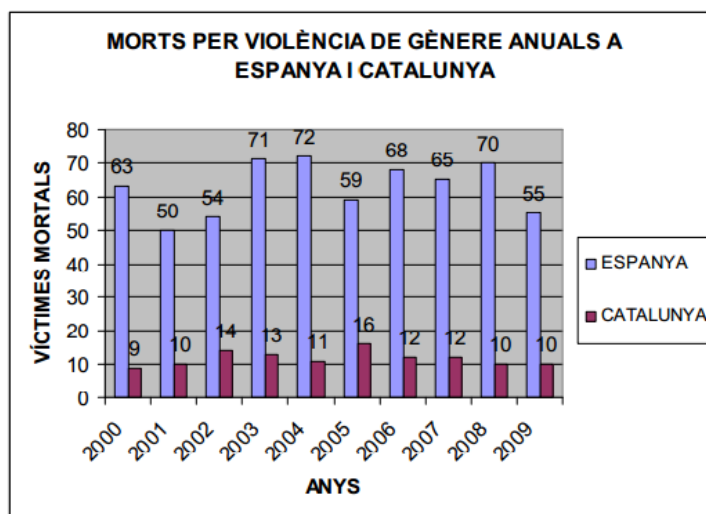
Sense cap mena de dubte, les empreses publicitàries fan un recull del que la societat pensa majoritàriament i per això assoleix l'èxit. Però aquestes empreses no són pas agents neutres i imparcials, sinó que es guien d'uns patrons i imatges que els porten més vendes que unes altres.

1.2.7. Altres àmbits. Estils artístics. Matrimoni i família - Dret Civil.

Dintre de les branques de la cultura podem trobar l'art i dintre d'aquest la dansa, el teatre, el cinema, la literatura, la música, etc; així doncs l'art és el concepte que defineix les diferents formes i característiques d'expressar-se davant de la societat. Aquesta branca de la cultura és la que més bé ens mostra el desenvolupament dels fets relacionats amb la dona, ja sigui mitjançant les seves explicacions o representacions; quan l'estudiem podem aprendre diferents estils o formes de representació segons l'època o moment en què es composi.

Els diferents estils artístics també ens poden mostrar l'evolució de les dones en la nostra civilització. Segons l'època i l'estil observem les diferències en els valors socials. Per exemple, si comentem una imatge o escultura del segle XV en la qual surti representada una dona, podrem desxifrar que aquesta és portadora dels valors de la humanitat i es mostra amb delicadesa i prudència, fèrtil i angelical. Però si agafem una imatge del segle XX veiem que ja no comporta els valors anomenats anteriorment i es representa a una dona despullada, caracteritzada pels seus pits, i amb cara de desig, per exemple.

Malgrat que amb el pas dels anys el masclisme ha anat disminuint, actualment encara hi ha un fet molt important que ha augmentat considerablement respecte el tracte dels homes cap a les dones. Anys enrere, la dona havia d'aguantar que el seu

marit li cridés, manés i fins i tot la pegués; però, actualment, tot i que en la majoria de cases l'autoritat ja està compartida, apareixen cada dia dones maltractades per les seves parelles i, fins i tot, altres que perden la vida per la mateixa causa i això, a la nostra comarca també succeeix. Aquest fet que he descrit, rep el nom de violència de gènere o, també, masclista. Es defineix l'expressió "violència de gènere" com qualsevol acció o actitud de la parella o ex parella que s'imposa a una dona per subordinar-la. Són violència masclista els abusos sexuals, físics, econòmics i psicològics.

1.3. ANÀLISI I COMPARACIÓ D'ARTICLES DE PREMSA.

Els mitjans de comunicació en general i, en aquest cas, la premsa en particular són fonts d'informació per a la societat que ens serveixen per a comprendre, recordar o ampliar coneixements de qualsevol àmbit. Per mitjà de la premsa i altres mitjans escrits, la societat coneix els conflictes que hi ha al món, així com les seves causes i conseqüències.

L'article 1, situat a l'inici del dossier de premsa, informa sobre l'estudi basat en investigacions en el terreny de la psicologia i la neurobiologia per donar a conèixer les diferències entre home i dona; fou publicat el novembre de 1992.

Aquest article tracta diferents camps de la ciència, entre d'altres: fisiologia, neurologia, sentits, salut, sexe, etc. En aquests camps es poden apreciar clares diferències entre gèneres. Principalment, el sistema de cromosomes ja és diferent i pel que fa a la nostra vida quotidiana, podem localitzar avantatges en les dones, com per exemple, que escolten sons més dèbils o que tenen un olfacte i un gust més fi i refinat. Un dels subtítols de l'article ens aclareix que l'home té tendència a patir malalties hereditàries, és a dir, que són genèticament més dèbils. En l'aprenentatge, tal i com s'ha especificat en el primer bloc del treball, la imatge femenina també s'observa superior ja que l'estudi mostra que les nenes aprenen a llegir als 3 anys i els nens necessiten un any més. Finalment, cal destacar, en el camp del comportament social, que els homes són més violents que les dones però, tot i això, quan una dona ocupa un lloc directiu, té el mateix tracte agressiu que un home. Un 90% de les dones creuen que l'home no parla pou dels seus plans, pors i

sentiments, mentre que els homes no expressen queixes en aquest sentit.

El següent article emmarcat uns anys després, al 1997, fa referència a la dona en relació a la integració social a l'Església. Una ponència presentada al Congrés de Catalunya dona a conèixer la problemàtica que sorgeix entre la dona i l'església. Aquesta va tenir un gran èxit, reconegut i apreciat per la societat, el qual va portar al mercat l'edició de les conclusions que se'n van extreure. Entre d'altres conclusions hi ha la següent: "Establir un pacte de mínims que permeti la comunicació entre els membres que conformen les esglésies". En aquest annex 6 poden extreure la nostra pròpia conclusió on podem corroborar que, a diferència del primer article (publicat l'any 1992), no es comparen els dos sexes intentant donar preferència a un dels dos, sinó que s'intenta buscar una solució política per arribar a una igualtat social en l'àmbit religiós.

L'article que segueix, situat a l'annex 7, s'emmarca al 1999 i el seu tema està relacionat amb el món laboral i l'oportunitat d'ocupació que tenen les dones. Dit això, l'article afirma que, en aquell any, els homes van passar a ser minoria en la judicatura i la fiscalia. Aquest article és publicat a Tarragona al diari "La Vanguardia" i pretén demostrar que han estat necessaris trenta anys per aconseguir una igualtat de gènere en els càrrecs de l'administració jurídica. Així mateix, també hi podem localitzar el comentari de la primera fiscal que va començar a treballar com a tal a Catalunya que diu que els seus companys la veien estranya i atípica. Finalment i consegüentment al dret d'igualtat en el món laboral i mercantil, el 1999, a Tarragona, hi havia 26 dones exercint com a jutgesses o magistrades, enfront a un nombre inferior d'homes (21).

Seguidament, a l'annex 8 del dossier de premsa, mostro un article relacionat amb la política i el seu compromís per a la igualtat de sexes situat en el mateix any que l'anterior article 7. El govern català, presidit per Jordi Pujol, porta el problema de la violència domèstica i la integració de la dona a un dels temes de debat més importants. Aquest fet, que el president digui que aconseguir la igualtat de sexes és gradual però imparable, segueix la Declaració de Catalunya i pretén, al 1999, iniciar debats i reivindicacions a nivell estatal per tal de seguir endavant cap a la igualtat

social, domèstica i laboral, entre d'altres.

L'article 5, que s'inicia en l'annex 9, fa referència a la integració de la dona en el món laboral, però centrant-se en les feines del camp. Situem l'article a finals de l'any 2000 i referit al territori del voltant de Cambrils. Pel que fa a les feines del camp, tradicionalment han estat fetes pels homes, ja que les dones es dedicaven més a les tasques domèstiques. Aquest article ens explica que, a fi de donar suport a l'economia familiar, la figura femenina s'ha introduït en el treball al camp i que es compagina amb les tasques de casa, com per exemple cuidar dels fills, cuinar o fer les feines de la llar.

Un altre tema comentat en el document (pag. 3) és que tot i dur a terme feines similars, a vegades, els homes cobraven un salari superior al de les dones, normalment la meitat. La diferència de la feina al camp ve donada per la necessitat de força física que la dona no tenia i, per tant, no podia realitzar feines com manejar algun animal o llaurar i batre. Tanmateix, en aquest article veiem que la dona pagesa ha donat a conèixer que la figura femenina pot arribar a fer feina de qualsevol tipus, ja que ha hagut de dur a terme més d'una labor i, a banda, ser administradora i treballadora en tots els àmbits que se li permetés.

El següent article 6 s'emmarca a l'any 2004 i fa referència a la institució que defensa els drets de les dones a Catalunya. Aquest annex ens mostra en un quadre situat al marge dret els percentatges que té l'ICD amb seu a Tarragona. Amb aquestes dades podem observar que són moltes les sol·licituds d'informació jurídica i de maltractament. Xavier Sabaté, aleshores delegat del govern, va assenyalar que cal aprofundir en recursos dels protocols establerts entre el Departament de Sanitat i el Col·legi d'Advocats i així comptar amb més personal per a l'atenció al públic.

Seguint el comentari d'articles de premsa, el següent fa referència al poder de les dinou alcaldesses de la província de Tarragona al 2004. Aquest text ens mostra que cada dia són més les dones que assumeixen el risc de participar en la política. Entre aquestes dones n'hi ha dues, Isabel Sales (aleshores actual alcaldessa de Vallclara) i Nativitat Moncusí (aleshores actual alcaldessa de Santa Coloma de Queralt), que pertanyen a la comarca de la Conca de Barberà. La finalitat del

document és argumentar que la figura femenina és més dialogant que la masculina i així, és clar, es poden aconseguir més èxits en la política. Amb la finalitat de remarcar l'avenç de la dona en el món de la política, vull opinar i destacar que la dona s'introdueix en la política per aconseguir suprimir aquestes desigualtats i així transformar la societat en què vivim i arribar a ser exemplars.

El següent article, amb annex 18, fa referència a la cultura i literatura catalanes i és del mateix any que els dos últims articles comentats. En aquest veiem que la dona no tan sols és diferenciada en àmbits polítics, econòmics, laborals o religiosos, sinó que també en temes d'abast cultural com el teatre.

Seguidament, a l'annex 17 mostro l'article 9, d'àmbit religiós, amb el qual pretenc exposar que una de les religions que fa més repressió a la dona és la que es predica a l'Iran. El titular de l'article ens diu que les dones seran multades fins a cinquanta dòlars si no porten el "hijab" de la forma adequada. Aquest document ens ofereix la imatge d'una dona amb un mocador al cap demanant justícia al costat d'una fotografia de l'anterior president Rafsanjani.

El següent annex 18, emmarcat a l'any 2007 fa referència a l'educació de les universitats catalanes i el titular ens diu que "només el 27% dels alumnes d'enginyeries són dones". Amb aquesta dada puc tornar a comentar, tal i com que fet al primer bloc del treball, que els estereotips masculins porten les estudiants catalanes a escollir un grau universitari determinat. Tot i així, també és cert que les noies no es deixen guanyar per aquest fet i ara ja són majoria en moltes carreres de ciències. Finalment, en les últimes línies de l'article diu que a les noies catalanes els falten més referents femenins, com per exemple Amparo Moraleda, presidenta d'IBM a Espanya.

El penúltim document de premsa comentat en aquest apartat se situa a l'any 2013 que acabem de tancar i fa referència al BCE, el qual introdueix quotes per augmentar la presència de dones. Aquest objectiu, amb la finalitat de duplicar les dones que ocupen càrrecs directius en la institució, està previst fins al 2019. Actualment el percentatge de dones que ocupen llocs de direcció en el BCE és del

31% i el 14% són alts càrrecs.

Per finalitzar aquest apartat, l'últim article emmarcat també a l'any 2013 fa referència a l'àmbit de l'esport. La tarragonina Natàlia Rodríguez Martínez, esportista i política, aconsegueix arribar al Mundial de Moscou i, per aquest motiu, decideix abandonar el seu lloc com a consellera d'esports de l'Ajuntament de Tarragona. Finalment, en aquest document veiem com també les dones poden participar en aquells jocs o esports que tradicionalment ha dut a terme la figura masculina.

1.4. ORGANISMES ESPECIALITZATS EN LA DEFENSA DELS DRETS DE LA DONA. EXPERIÈNCIES INSTITUCIONALS I PERSONALS.

1.4.1. Ministeri d'Igualtat d'Espanya

El Ministeri d'Igualtat d'Espanya era un dels departaments ministerials en els quals es dividia el govern d'Espanya; aquest va ser creat l'any 2008 sota la presidència de José Luis Rodríguez Zapatero, polític del Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), per impulsar les polítiques socials recollides a la Llei per la Igualtat i a la Llei Integral contra la Violència sobre la Dona, així com els programes socials de l'Institut de la Dona. El president del Govern Espanyol va escollir una dona per dirigir aquest Ministeri, aquesta va ser Bibiana Aído. Val a dir que quan va ser nomenada ministra, va ser reconeguda com la ministra més jove de la història de la democràcia espanyola.

Va ser el departament de l'Administració General de l'Estat al que corresponia la proposta i la execució de les polítiques del Govern en matèria d'igualtat, eliminació de tota classe de discriminació de les persones per raons de sexe, d'origen racial o ètnic, religió o ideologia, orientació sexual, edat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, i l'eliminació de la violència de gènere, així com en matèria de joventut.

En particular li corresponia la elaboració i el desenvolupament de les normes, actuacions i medis dirigits per assegurar la igualtat en el tracte social i d'oportunitats, especialment, entre dones i homes, i en el foment de la participació social i política de les dones.

Entre d'altres gestos, el Ministeri d'Igualtat d'Espanya va dur a terme la campanya espanyola contra la violència de gènere el 18 de març del 2010. La campanya anomenada: “*Saca tarjeta roja al maltratador*” va comptar amb el suport d'un gran nombre d'esportistes, periodistes i artistes de gran audiència social i popular. Aquesta iniciativa invitava a qualsevol ciutadà espanyol a portar una targeta vermella, la qual era utilitzada típicament per sancionar accions prohibides en alguns esports, per condemnar qualsevol forma de violència de gènere i lluitar contra el maltractament.

1.4.2. Institut Català de la Dona.

L'Institut Català de les Dones està annexat al Departament de Benestar Social i Família, que a més de les polítiques socials agrupa les polítiques transversals de dones, d'infància i adolescència, de joventut, de família, i d'immigració. L'objectiu fonamental és treballar eficaçment per dur a terme accions innovadores i preventives dins de les polítiques socials. En aquest sentit, una de les prioritats fonamentals és la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en totes les polítiques socials, per evitar qualsevol forma de discriminació.

En el marc de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat per la Llei Orgànica 6/2006 de 19 de juliol, la Generalitat de Catalunya té competències exclusives en polítiques de gènere. L'ICD és l'organisme del Govern de Catalunya que dissenya, impulsa, coordina i avalua les polítiques de dones i per a les dones que desenvolupa l'administració de la Generalitat.

1.4.2.1. **Entrevista a Montserrat Gatell Pérez.**

Montserrat Gatell Pérez va néixer l'any 1971 a Sabadell i des d'aleshores viu a Castellar del Vallès, municipi on va iniciar la seva trajectòria com a dona en el món de la política. Va ocupar el càrrec de regidora de l'ajuntament d'aquest municipi el 1991 per CiU. Posteriorment, el 2004 fou escollida pel ple de l'ajuntament com a alcaldessa de Castellar. Finalment, després de les eleccions autonòmiques de 2011, el govern presidit per Artur Mas la nomenà presidenta de l'Institut Català de les Dones.

Seguidament transcrib l'entrevista que vaig tenir el plaer de dur a terme cara a cara amb la Sra. Gatell perquè em pogués transmetre la seva experiència en tot aquest àmbit que estic estudiant:

****En el moment que es va veure davant del càrrec de presidenta què va ser el primer que va sentir?***

Personalment, per una banda, era un repte i, per l'altra, ho he d'admetre, una mica d'orgull, no vanitat però sí orgull. Precisament jo ja estava treballant en l'àmbit d'igualtat, estava com assessora en l'Associació catalana de municipis i comarques, per tant, feia d'enllaç entre l'associació i els ajuntaments en temes de gènere. Però, és clar, el càrrec de presidenta de l'ICD és el més alt que pots arribar a assolir a Catalunya en aquest àmbit. És a dir, sí que tenia un cert orgull però també era un repte perquè jo havia estat involucrada en política municipal i local durant dotze anys i aleshores l'àmbit d'actuació era local, el del meu municipi, allí on visc, que és

Castellar del Vallès, on després vaig ser regidora i alcaldessa. I, en canvi, aquest càrrec em permetia una visió de país, és a dir, una acció política a un nivell molt més ampli. També he de dir que era un repte perquè volia que el meu pas per l' institut deixés una bona marca, volia que en quedés alguna cosa perquè en un futur és pugui dir: "Quan la Montse Gatell va estar com a presidenta de l'ICD va passar això o allò altre..." ja que penso que el camí de la igualtat i les dones és un camí tortuós i només hi ha una manera de treballar-hi que és a curt termini però fent l'acció passant a un llarg termini i per tant, la idea és que cadascú de nosaltres ha de poder posar una llamborda més en el camí per poder seguir fent un pas més.

****Quins objectius es va marcar com a presidenta quan la van escollir com a tal?***

D'una banda, pensant en la institució i el propi institut volia retornar-hi una legitimitat, o sigui, l'ICD és una institució molt important, he de dir que l'any que ve fa 25 anys que existeix, per tant, fa vint-i-cinc anys que en aquest país es fan polítiques públiques de dones i per les dones. Això és un fet molt important perquè és un avenç i vol dir que som un país i vam ser al seu moment un país extremadament progressista, cosa que està molt bé, però a mesura que va passant el temps la institució no és gaire coneguda ni es coneix realment pel que fa sinó que sembla que atengui dones víctimes de violència de gènere i prou.

Realment atendre aquestes dones és la nostra prioritat i és una de les línies que hem marcat de sempre com a principal però no és l'única. Aleshores, el primer objectiu va ser retornar una certa legitimitat a la institució, fer que sigui coneguda i respectada com el que realment és. És la institució que dissenya i executa les polítiques públiques de dones a Catalunya, per tant, com a això ha de ser reconeguda. Això s'aconsegueix podent emetre un discurs i fent accions que tinguin un impacte no tan sols en la societat, sinó també en el mateix govern, ja que si aquesta institució no és escoltada per aquest, no serveix de res. Un altre objectiu important va ser plantejar-nos un pla estratègic de polítiques de dones molt ambiciós i és el que vam fer i aprovar a finals del 2012 però vam voler fer un pas endavant i en comptes de dir "què farà" el govern de Catalunya en polítiques de dones, diu "com farà" política tot el govern tenint en compte la perspectiva de gènere, per tant,

és un pla que afecta a l'ICD però també a tots els departaments del govern, justícia, sostenibilitat, educació, cultura, esports... Aleshores també vam marcar tres línies prioritàries d'acció, una era la lluita contra la violència masclista, l'altra la visualització de les dones i el seu reconeixement i l'altra línia era la dona en l'àmbit del treball ja que en l'àmbit laboral es donen les grans discriminacions admeses per tota la societat.

****Com i quan va començar el seu interès pel gran món de les dones i tot el que l'envolta?***

Crec que l'acció política em va portar que, necessàriament, en algun moment hagués de tractar el tema de les dones per la meua condició. No totes les dones que es dediquen a la política tenen un interès absolut o molt determinat per aquest àmbit però sí que ho era en el meu cas. Jo sempre penso que això també té molt a veure al fet d'haver-me dedicat a la política municipal, ja que com alcaldessa has de tenir una visió molt àmplia de tot, per tant, has d'incidir en temes d'urbanisme, de medi ambient, de cultura, d'esport i de dones necessàriament. Aleshores, aquí, ja vaig començar a veure que aquest àmbit estava molt descuidat. També vaig començar a vincular-me dintre la sectorial d'igualtat dins del meu partit polític. Per tant, la suma de ser dona i la política m'ha portat a aquest interès.

****Què em diria de l'experiència viscuda fins ara com a presidenta de l' institut? Què creu que li ha aportat com a ciutadana?***

Molt bona pregunta... Cap dels càrrecs polítics que he tingut m'ha deixat indiferent. Tots ells serveixen com a mínim per una cosa a nivell personal, que és que la pròpia acció política fa que milloris com a ciutadana. Que milloris en el sentit que entenguis com funciona la societat i com de necessària és la política, és a dir, la necessitat d'un sistema que ordeni aquestes relacions que tenim les persones. Aquesta experiència m'ha servit per comprendre com de difícil és prendre decisions o com costa prioritzar les coses, per aprendre la necessitat de saber explicar molt bé perquè els ciutadans necessiten i tenen el dret de tenir bones respostes i explicacions per part dels seus governants, per tant has de ser molt pedagògic. També serveix per ser molt generós perquè la política et fa veure que hi ha gent que

té interessos molt diferents i que tu, des d'un càrrec públic, has de saber donar respostes a tots perquè les teves prioritats han d'estar per sobre de les personals. Crec que la cosa més important de totes que estic aprenent a l'ICD és la gran quantitat de gent que hi ha al país que no treballen per una causa. Fins i tot ara que hi ha tants problemes econòmics, les coses segueixen funcionant perquè hi ha molta gent que a canvi de no res fa molt. També m'ha ensenyat a no creure en les dones com un tot homogeni perquè "les dones" són milers, diferents les unes de les altres, amb interessos i característiques diferents, per tant, atendre aquesta varietat és molt positiu. He de dir que no he estat mai vinculada a moviments feministes però percebre'ls també ha estat una lliçó.

****Quin és el millor gest que creu que ha fet?***

Personalment, crec que atendre i donar veu a tothom. Com que hi ha aquesta varietat de feminismes fa que de vegades hakis d'atendre, parlar i treballar amb gent de la qual ideològicament estàs molt lluny i en l'àmbit de les dones això passa sovint perquè molts moviments feministes estan vinculats a ideologies que no tenen perquè coincidir amb la teva. Però el gest que també m'agradaria esmentar és haver obert la institució a tothom, inclosos els homes, penso que això és molt important ja que els passos per avançar s'han de fer conjuntament ja que no vivim soles ni volem viure soles. L'única solució per remeiar tots els problemes que tenim les dones és que hi hagi una revolució social, és a dir, un canvi de model social, un canvi de societat en el qual els homes i les dones ens puguem relacionar d'una altra manera. I, a més, si no aconseguim que aquesta també sigui la seva lluita i el seu problema, no solucionarem res.

****Com definiria l'ICD?***

L'Institut Català de les Dones és la institució del Govern de Catalunya que és el referent de les polítiques de dones.

****I amb una paraula com el definiria?***

IMPREScindible.

****Quines són les necessitats actuals de les dones a les quals dóna resposta l'ICD?***

N'hi ha tantes de necessitats... Però la principal ara mateix crec que és el reconeixement públic. Durant molts anys la societat en general ha intentat que els temes de les dones fossin un tema privat, i s'ha fet un esforç molt gran perquè aquests temes siguin públics i, per tant, que els compartim socialment. Les típiques frases de: "Cada casa és un món..." "Cada parella és un món.." etc. redueixen el problema a l'àmbit privat i personal de cadascú i passa a ser intransferible. El gran esforç dels últims trenta anys és que això passi a ser un problema social. Hem de pensar que tot allò que afecta a les dones, afecta a la meitat de la població. Nosaltres no som un col·lectiu, som la meitat de la població i, per tant, tot allò que ens passi és social i només d'aquesta manera aconseguirem que sigui possible. Una de les necessitats actuals de les dones és fer visible tot allò que hem aconseguit els últims 80 anys. Fer visible que ja tenim accés a l'educació, podem ser enginyeres, astronautes o paletes, podem votar, etc. Com que hi ha una manca de referents, les noies de la teva edat no es plantegen ser o fer una cosa que fa vuitanta anys feia un home. Per tant, hem de ser visibles!

****Amb quines problemàtiques es poden arribar a trobar a l'hora de prestar un servei?***

El problema més greu és el dels recursos econòmics. Però l' institut ofereix uns serveis tan bàsics que no han patit cap retallada pressupostària, però també és veritat que nosaltres tenim pocs serveis. Aquesta institució el que fa és que els altres facin, que els d'ensenyament facin, que les universitats facin... respecte a la perspectiva de gènere i els drets de les dones. Nosaltres com a institució tenim molt poc marge de gestió. Altres problemes... doncs no, perquè no tenim resistència de ningú per fer la nostra feina.

****Com veu al jovent d'avui dia respecte l'esperit feminista?***

Penso que la situació actual no és culpa dels joves, sinó que és nostra per no haver sabut transmetre la importància del que estem parlant. Hi ha unes generacions “perdudes” que ignoren que realment hi hagi problemes. I encara passa una cosa més greu amb els joves d'avui dia que és que s'allunyen del tema perquè no el veuen com una cosa pròpia. Perquè tenim la idea que el que s'havia de combatre és el que li passava a les nostres besàvies però, això no és un problema dels joves sinó de les generacions anteriors. També penso que és un jovent molt ben preparat, hi ha molts joves i moltes joves molt involucrats en temes socials i aquesta és la gran esperança que tinc, que a través d'aquí en vegin la importància. La preparació obre els ulls un dia o un altre... He de dir que tinc una gran esperança en els joves!

****Creu que és positiu informar dels homicidis per ràdio, premsa, etc. o creu que és millor ocultar-ho?***

S'ha de dir sempre! El problema no és la quantitat d'informació sinó la qualitat d'aquesta. No és si informem o no, sinó com ho fem. Informar, sempre! No podem amagar res perquè sinó estem contribuint a la invisibilitat i això no pot ser. Hem de saber bé com informar sinó reduïm la notícia a un succés i aleshores estem donant una imatge distorsionada del que està passant.

****La violència de gènere és transversal, no va per religions ni races però, creu que en altres cultures es dona un problema més greu de violència?***

No, et dic contundentment que no! Moltes de les prostitutes d'aquest país són de l'est, són catòliques i estan venudes directament a proxenetes. Una altra cosa és que hi hagi religions o uns trets culturals d'algunes cultures determinades que sotmetin les dones d'una manera directa però a la nostra això també passa. Tal i com has dit tu, la violència masclista és transversal, per això és diu “masclista” perquè ve de “mascle” i d'homes n'hi ha a tot el món, a totes les classes socials, a tot arreu, és una cosa absolutament transversal que no té a veure a tenir més diners o menys, a tenir més o menys cultura, etc. Vol dir això que un home amb més diners i més cultura sigui menys masclista? No! Jo sempre dic que és un masclista més sofisticat però segueix sent masclista! Com més alt sigui el seu nivell de vida i cultural, més amagat és, perquè té més a perdre amb una cosa que públicament ja

no està acceptada.

****Per què creu que els càrrecs de direcció i polítics els ocupen majoritàriament homes? Com podem lluitar contra la marginació professional de moltes dones?***

L'ocupen els homes bàsicament perquè és una qüestió de tradició, perquè nosaltres no tenim referents, tal com he dit anteriorment, i ens fan creure que no estem fetes per això. Com podem lluitar contra aquest fet? Fent-ho! Demostrant que podem ser tan hàbils com ells o reivindicant que tenim el mateix dret que ells a fer-ho. No és necessari estar capacitades o no... perquè molts homes no capacitats estan ocupant càrrecs i tot i així hi són. La cosa és reivindicar que també tenim el dret, una altra cosa és que tu escullis ser-hi o no... perquè ocupar un alt càrrec és afegir una motxilla més a l'esquena i a la vida quotidiana d'una dona.

****Fent un plantejament ampli, què significa la maternitat en la carrera professional d'una dona?***

Actualment, desgraciadament en molts casos és un obstacle o un mur a saltar, una càrrega i moltes vegades és un fet.

****La diferència salarial no desperta cap mena d'alarma social, què podem fer per fer-hi front?***

Fer que això es converteixi en un problema d'ordre públic. Com que només ens afecta a nosaltres, a les dones, no és un problema d'ordre públic, creuen alguns. Cap home, cap col·lectiu d'homes, assumiria amb aquesta tranquil·litat una discriminació com aquesta, el que passa és que hem de lluitar contra un imaginari col·lectiu que s'ha instal·lat des de fa segles i per això cada mes de març parlem de la diferència salarial, de l'esquerda salarial, etc. i ja està, ja no passa res, quan aquesta hauria de ser una raó per paraitzar el país perquè surti al carrer tothom! En canvi, això no passa, l'imaginari col·lectiu que tenim establert ens indica que això pot ser així i que no passa res. Aquest és el problema!

****Vostè ha estat alcaldessa de Castellar del Vallès, quina relació hi havia entre***

homes i dones a l'hora de prendre decisions?

Mai hi va haver cap mena de problema, podria dir, fins i tot, que actuaven amb normalitat. El que sí que haig d'esmentar és que l'autoritat que jo tenia com alcaldessa me l'havia de guanyar, en canvi, l'alcalde que hi havia anteriorment o el que hi ha actualment l'autoritat ja la portava posada.

1.4.2.2. Conclusions de l'entrevista:

Tenir el privilegi de dur a terme l'entrevista personalment a la Sr. Gatell va significar una nova i magnífica experiència a sumar a aquest treball. Amb les seves paraules em va poder transmetre les ganes de seguir lluitant per una societat igualitària i l'esperança que té dipositada en el poder del poble.

La confiança que té dipositada en els joves nois i noies d'aquest país em va servir per veure que tenim a les nostres mans més del que ens pensem i amb una mica d'esforç constant i fe podem arribar junts a una millor societat. No podem fer un canvi tan sols el jovent, sinó que cada persona ha de fer un petit gest, ja sigui en àmbits de política, de comunicació o ensenyament, és a dir, que cada acció que puguem dur a terme cada un de nosaltres per canviar aquesta actualitat on vivim, serà positiu. Mentre ella actua des del lloc de la presidència, càrrec més important en la institució de les dones, nosaltres ho podem fer des de la nostra posició com a ciutadans i ciutadanes presents en aquesta societat amb els nostres respectius drets i deures que ens han estat atorgats com a tals.

Finalment, en aquesta conversa agraeixo la sinceritat i el tracte personal que em va mostrar la Sr. Gatell, ja que això m'ha portat a dur a terme una entrevista més propera i així poder escoltar i aprendre del seu pas com a regidora, alcaldessa i actual presidenta.

1.4.3. SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LA DONA (SIAD) DE LA CONCA DE BARBERÀ.

El SIAD és un servei de benestar social, dirigit pel Consell Comarcal de la Conca de Barberà, que ofereix a totes les dones d'aquesta comarca, informació,

orientació i assessorament en tots els aspectes relacionats en els àmbits laborals, socials, personals i familiars. El SIAD va dirigit a totes les dones, també col·lectius i grups de dones, independentment de la seva edat i/o procedència. Aquest servei és totalment gratuït per les seves usuàries i es garanteix la discreció i protecció de dades en l'atenció de les usuàries.

Segons informació del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, el SIAD de la comarca també disposa d'atenció i suport psicològic per a les usuàries que vulguin disposar del servei i d'assessorament jurídic per a temes laborals, familiars, etc.

Aquest servei de benestar social també està disposat a col·laborar amb les associacions de dones a través de xerrades, tallers i espais de trobada que es duguin a terme.

Tot i que també ofereix prevenció i detecció de possibles casos de violència, ja siguin psicològics o físics, poques vegades s'ha hagut de recórrer a aquest servei en aquest àmbit, però, si aquest fos el cas, l'ajut extrem que pot oferir el SIAD és un espai d'acollida per a les dones maltractades o que puguin necessitar un sostre per viure com a mitjà de supervivència i comoditat.

1.4.3.1. ENTREVISTA A MARIA MERCÈ DOMÈNECH I ROCA.

Mª Mercè Domènech i Roca forma part de l'àrea de benestar social del Consell Comarcal de la Conca de Barberà i és la coordinadora del SIAD de la mateixa comarca; així doncs, com a responsable, ha respost unes breus qüestions per poder concloure més informació sobre quin és el servei del qual disposem a la nostra comarca:

*** Quina funció té el SIAD a la Conca de Barberà?**

El SIAD és un servei que ofereix informació, encaminament i consells en tots aquells aspectes relacionats amb la vida de les dones com són l'àmbit laboral, el

social, el personal, el familiar, d'entre d'altres.

A més a més, des del SIAD es dinamitzen i es dona suport a les associacions de dones de la comarca i es duen a terme diverses actuacions de sensibilització per afavorir la igualtat de gènere en diversos aspectes de la vida quotidiana.

**** Amb el càrrec que té vostè, coordinadora del SIAD Conca de Barberà, quina és la seva responsabilitat?***

Suposo que em preguntes quina és la meva responsabilitat com a coordinadora del SIAD. Bé, doncs aquesta té tres vessants. Principalment, atendre les dones que acudeixen al servei per la recerca d'assessorament i detectar casos de violència masclista; en qualsevol dels cassos, fer seguiment del Pla d'actuació comarcal en matèria d'igualtat. I, finalment, dur a terme accions de sensibilització i prevenció social.

**** Quan va començar a haver-hi aquest servei a la comarca?***

Ja fa uns anys que es va iniciar el SIAD a la Conca de Barberà però, específicament, al febrer de 2010, la nostra comarca va poder donar als seus ciutadans aquest servei.

**** Quin és el cas més greu que creu que pot abastar el SIAD?***

Des del SIAD atenem qualsevol problemàtica sigui quin sigui l'abast de la situació de risc i derivem el cas als professionals que millor puguin atendre aquesta problemàtica, ja sigui serveis sanitaris, serveis socials, cossos de seguretat, etc.

**** Com definiria personalment el servei que ofereix el Consell Comarcal?***

No és un concepte fàcil de definir però m'arrisco i de manera més o menys entenedora aquest és un servei que atén en tot moment qualsevol dona amb qualsevol problemàtica.

**** I amb una paraula?***

Crec que no és possible definir-lo amb tan sols una paraula però sí de manera més entenedora o, almenys, específica. Diria que és un “*Servei generalista amb caràcter preventiu i de detecció*”.

**** Quines són les necessitats principals de les dones de la comarca?***

Personalment, m'atreveixo a dir que la dona no pateix grans agressions a la nostra comarca però les dones que acudeixen a aquest servei, generalment, necessiten ajuda per recerca de feina, comptabilitat d'horaris laborals i familiars, temps per dedicar-se a elles mateixes i assessorament jurídic en diversos àmbits. De tots aquests temes n'hi ha especialment un que ens té més preocupats, aquest és el de recerca d'ocupació laboral, ja que moltes dones de la nostra comarca estan desocupades i aleshores s'encarreguen totalment de les tasques dels seus habitatges. Això és un exemple dels problemes que la dona té dintre del món laboral, com problemes salarials o simplement trobar una ocupació digna i tenir temps per a la seva família i, com ja he dit anteriorment, també per a ella mateixa.

**** Amb quines problemàtiques es poden arribar a trobar a l'hora de prestar un servei?***

M'és molt difícil respondre a aquesta pregunta ja que la nostra comarca és relativament petita a nivell de població i això provoca que no puguem atendre tots els serveis i, per tant, haguem de recórrer a institucions de major ordre com per exemple l'ICD amb seu a Tarragona, el qual s'ocupa de serveis a les dones a nivell provincial.

Finalment, la manera de respondre aquesta qüestió és que ens podem trobar amb totes les problemàtiques possibles però sempre les acabem resolent amb major o menor ajuda d'institucions majors.

**** Hi ha alguna cultura determinada que demani més ajuda o servei que d'altres?***

No, diria que no hi ha cap cultura que predomini a l'hora de demanar ajuda o el servei del SIAD, almenys a la Conca de Barberà. Amb això, sí que he de dir que

majoritàriament les usuàries del servei són dones autòctones.

1.4.3.2. Conclusions de l'entrevista:

Tenir el privilegi de dur a terme l'entrevista a la Sra. Maria Mercè Domènech i Roca ha sigut molt útil per complementar la informació respecte a les institucions catalanes. El servei que dona el SIAD a les diferents comarques de Catalunya és de gran importància, ja que, tot i estar limitat a uns quants serveis, també en pot oferir d'altres i, un detall important, pot presentar serveis jurídics i ajudar les usuàries a cercar treball en l'ampli món laboral, que està ple de diferències de gènere.

Tot i que l'entrevista no la vam poder fer presencialment per motius personals i laborals, gràcies a correus electrònics i al president del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Ramon Borràs, hem pogut extreure d'aquesta breu entrevista una nova experiència i, el més important, més informació sobre del servei el qual disposem totes les dones de la Conca de Barberà.

1.4.4. EXPERIÈNCIA D'UNA ESCRIPTORA PROFESSIONAL. ENTREVISTA A NÚRIA GÓMEZ GRANÉS.

Núria Gómez Granés viu a Torredembarra (Tarragona), lloc on va escriure el seu primer llibre. En aquest mateix municipi ha anat desenvolupant els seus coneixements. S'ha ocupat de càrrecs polítics com per exemple el de regidora d'ensenyament i cultura. Pertany a l'associació Rotary internacional districte 2202 i exerceix com a presidenta del comitè de la dona en tot el districte.

La Sra. Gómez és escriptora especialista en fibromiàlgia, defensora del drets de les dones, de novel·les intimistes, de novel·les ambientals, de novel·les de viatges i de biografies. Investiga la història local i cada una de les novel·les que escriu posteriorment. Finalment, és columnista especialista en temes de rerefons social.

Els seus llibres al mercat són: La casa del Escribano (2011), Petons de pluja

(2006), El silencio roto (2003), No me digas no (2000).

Seguidament transcrib l'entrevista que vaig aconseguir fer-li després de mesos treballant-hi. El motiu de l'elecció d'aquesta persona per a fer-li l'entrevista és significatiu, ja que la vinculo directament a la part de la meva novel·la i a la part teòrica de les influències de la diferències de gènere en les religions.

****Com i quan comença el seu interès pel món de la dona i tot el que l'envolta?***

La meua trajectòria comença quan jo m'adono que els homes en el seu curs vital del fer de cada dia ja es reuneixen en "associacions" com, per exemple, la de caçadors, la de pescadors, la de jugar als escacs, la de jugar a cartes als bars dels pobles... en canvi, en les dones això no s'ha sentit mai, més aviat sempre han estat a les llars fent les feines domèstiques, escrivint, cosint, cuinant, tenint cura dels nens, etc. Aleshores vaig pensar que si la vida a mi m'ho havia donat tot doncs jo havia de donar alguna cosa a la societat i en temes de dones vaig trobar que era on hi havia més desigualtat. I des de fa moltíssims anys em dedico a defensar els drets de les dones.

****Des de quins llocs o posicions defensa els nostres drets? Quin és el gest que ha fet en tot aquest àmbit i se sent més satisfeta?***

Ho he fet des de molts àmbits. Des del lloc de presidenta d'una federació que vaig crear jo mateixa abastava tot el Tarragonès, amb més de tres mil dones. També com a presidenta del grup de dones de Torredembarra, localitat on visc actualment. Aquí vaig aconseguir, amb més de 150 dones, parlar dels temes que ens unien per aconseguir treballs formatius, a banda de passar bones estones reflexives. Som dones en una societat i, per tant, hem de saber de tot, i així, vaig aconseguir agrupar-ho tot. En aquella època vaig anar a Nova York, l'any 2000, quan es va dur a terme la gran trobada de dones. Jo vaig anar-hi defensant una ponència i amb l'objectiu de mirar els municipis de les meves terres amb els ulls de les dones. Em refereixo a aquella sèrie de coses on veiem errors i a partir d'aquí, què es pot millorar. Vam fer una gran trobada de totes les dones del Tarragonès amb una enquesta via internet. Arran d'això, després de presentar a tots els alcaldes la feina

feta, vaig anar a Nova York. Això per a mi és un orgull. Donar veu a les dones que no en tenen.

****A inicis d'estiu em va comentar que tenia pensat un viatge al Sàhara per estudiar el cas d'unes dones que viuen en una zona ocupada militarment, què em diria d'aquesta experiència?***

Bé, al mes de març, un diputat del Parlament de Catalunya em va dir que volia anar al Sàhara a veure com està la zona que en un moment determinat era espanyola. Ara el territori saharauí està en territoris algerians, aleshores aquesta gent que vivia allà i volien ser espanyols es van anar desplaçant cap al desert, fet que ha portat que actualment estiguin al desert d'Algèria. En el moment que em va proposar aquest viatge jo estava treballant en un tema de dones al desert i vaig pensar que era la simbiosi perfecta. Hi vam anar una persona de seguretat, un diputat i jo. Des d'un primer moment vaig tenir clar que la meva missió era contactar amb les dones i que m'expliquessin la seva situació. La zona que actualment està alliberada, on vaig anar, està en lluita i això suposava un risc molt elevat. Vam arribar allà i vaig fer sis cents quilòmetres pel desert amb un 4x4. Davant del nostre jeep n'anava un altre amb soldats i darrere nostre un petit antiaeri. Anar així em va fer pensar: què faig aquí? El segon dia em van regalar un vel que em tapava tot el cos, el primer que em van suggerir va ser que em protegís ja que el sol crema a 54 graus a l'ombra. Em van dir que era l'única dona que estava al desert en aquell moment perquè les cooperants arribaven al març o al novembre, quan fa menys calor. També ens van dir que vigiléssim que no ens segrestessin...

Una de les jornades era el seu dia de Nadal i ens vam trobar amb tres mil homes orant, ells estaven en una primera fila i elles a uns deu metres enrere, vigilades per soldats armats. Les dones sempre estan en un segon pla ja que han agafat la influència de la cultura àrab, això sí, són dones a qui se'ls permet culturitzar-se, per exemple, les noies i els nois quan tenen l'edat de dotze anys els deixen anar de colònies, bàsicament a Espanya. Però a les noies quan arriben als catorze anys ja no les deixen marxar i els posen el vel... Tot plegat, fer el viatge al Sàhara era una suma increïble de perills.

****Pel que fa a l'alimentació què em podria dir?***

No en tenen de menjar. Tot el que tenen és el que els països els hi envien. Jo vaig veure un ramat d'animals, al costat del campament, eren cabres alimentades de cartró. És clar, si et donen un animal per marxar que ja ha estat mal alimentat, allò també t'ho menges tu. Et dona la sensació que allà no te'n sortiràs.

****Què va observar de la vida de les dones del desert pel que fa a la higiene?***

Vaig poder-me reunir amb les dones que s'estaven a les haimes i amb les guerrilleres. Aquestes dones als quaranta anys ja semblen àvies perquè l'esperança de vida és de cinquanta-quatre anys. No tenen productes higiènics ni de neteja. Els arribaven donacions de ciutats, com per exemple Barcelona, en higiene femenina, bàsicament compreses, colònia i sabó. Ara ja fa quatre anys que no reben donacions d'enlloc i quan tenen la menstruació han de posar-se un tros de drap i després enterrar-lo a l'arena.

****M'he estat informant i he vist que va ser nomenada Presidenta del club Rotary de Valls. Podria dir-me amb les seves paraules què és?***

Bé, és una associació que té un milió dos cents mil socis a tot el món, estem a dos cents setanta països. No tothom pot entrar en aquests grups, t'han de convidar a ser "rotary", si no et conviden amb una investigació prèvia no hi pots entrar. La investigació no es basa en el teu nivell econòmic sinó en si ets bona persona, si no tens deutes que han fet mal a les persones, si no tens conflictes amb ningú, si ets una persona líder a la teva comunitat. Llavors hi pots entrar. Una vegada ja ets "rotary" es paga una quota mensual i intentem fer actes per poder recollir diners per aquells països que ho necessiten. Els diners que recollim mai es donen al govern, ja que aquest pot ser corrupte. Els diners es donen a un club Rotary de la zona perquè n'hi ha a tot al món i aquest és l'encarregat d'administrar-los.

****Quin objectiu té ara mateix dins de Rotary?***

Claríssimament acostar Rotary als joves, que aquests sàpiguen que poden disposar de beques, d'Erasmus, jo mateixa puc enviar joves a l'estranger perquè

estudiïn allí. Bàsicament que tinguin en ment que poden disposar d'ajudes per completar la seva educació. Vull que els joves sàpiguin que poden beneficiar-se amb el seu esforç per ser líders a la comunitat.

****Quins objectius té actualment com a escriptora?***

Ara estic treballant en dos temes. El desert m'ha impactat moltíssim, sobretot les seves dones que una tarda prenent l'últim te del dia em van dir agafant-me les mans: "Si us plau, Núria, no t'ho quedis per tu i fes-ne la difusió." Jo ja he anat al parlament a explicar-ho davant de tots els partits polítics i això ja consta en el registre del diari de sessió. Però no em vull quedar aquí, aleshores estic treballant en un llibre sobre aquest tema: "La mirada de les dones del desert, on el cel està molt més a prop que aquí". També estic treballant en una novel·la sobre la dona cubana. De moment tinc aquests dos llibres bastant avançats.

****Per què et vas iniciar en el món de la literatura?***

De formació sóc llicenciada en història de l'art però després vaig decantar-me cap al periodisme. Crec que això va ser gràcies a la meva col·laboració amb el "Diari de Tarragona". En resum, no va ser un camí directe sinó que mica en mica he anat descobrint què és el que m'agrada més.

****Quan escrius, la teva vida es veu reflectida en les novel·les?***

Jo al mercat tinc dotze llibres i et puc assegurar que a cada full de cada llibre hi ha un trosset de la meva ànima. No és la meva vida però sí els meus sentiments. Quan jo descriu una història d'amor són coses que en algun moment de la meva vida jo puc haver sentit, tot i que no sigui la meva vida. Crec que com més aprens en el món de la literatura més et deslliures d'aquests impulsos a escriure els teus propis sentiments però, jo no me'n vull deslliurar, ho faig expressament. Quan escric em situo a la pell de les dones, miro de patir i gaudir tant com elles. Puc parlar del patiment perfectament sense haver de parlar d'una experiència personal.

****Com estructures les novel·les, sempre de la mateixa manera?***

Mai. Jo sóc molt anàrquica i mai faig un llibre igual. El meu primer llibre el vaig fer amb l'objectiu de reflectir la vida de l'associacionisme i va sortir un llibre que parlava del comerç a Torredembarra que portava a la mateixa família més de cinquanta anys, és a dir, diferents comerços que passen de generació en generació sense canviar de família. Amb això et vull dir que jo sempre investigo molt abans de fer un llibre, mai penso què he d'escriure. Tinc un llibre molt potent: "Petons de pluja". Aquest llibre em va portar tres anys perquè vaig fer una entrevista a tres mil vuit centes dones aproximadament i vaig arribar a la conclusió que a la majoria d'elles no els havien fet un petó d'amor des de feia molt anys.

****Com veu la dona dintre de la política?***

Malament, en una situació absolutament discriminatòria. Quantes dones veiem com a líders o caps de llistes? Poques que n'hi ha i són criticades per la seva estètica. Un home entra al congrés o al parlament i ningú se'l mira per veure si porta la corbata recta o conjuntada... això és pejoratiu perquè nosaltres el que valem ho tenim al cap no en el físic. Tenim una llosa en aquest àmbit.

Dintre dels petits centres polítics, com per exemple els ajuntaments, crec que les dones ens fem valdre una mica més. Penso que, com a dona en la política, també puc deixar la meva empremta en temes locals, tal i com estic fent.

****En referència a la dona dintre d'una aula exercint com a professora, creu que es veu limitada?***

Al contrari, crec que una dona en el tema de l'educació pot ser més propera que un home perquè és més sensible.

****Com definiria amb una sola paraula la societat d'avui en dia?***

Crec que així: "una societat esperançada". Aquell camí que vaig iniciar fa molt temps, igual que d'altres persones ja està donant fruit però encara queda molt per fer, és clar. És a dir, tu, una noia jove, no tens cap problema a l'hora de sortir al

carrer o relacionar-te amb els companys del sexe masculí, en canvi, la teva mare encara patia algun inconvenient i la teva àvia tenia una llibertat limitada.

****La diferència salarial segueix sense despertar cap mena d'alarma social, com opina que podem actuar per a fer-hi front?***

Les noies d'avui dia encara no sabeu ben bé quina és aquesta diferència. Us hi trobareu cara a cara el primer dia que estigueu en una borsa de treball. La solució? Pot ser parlar-ne més. Tot això acabarà quan un home i una dona vagin a buscar un lloc de treball a la vegada i li ofereixin a la persona més ben capacitada, cobrant el que li pertoca com a ésser humà, sense dependre de la seva cultura o del seu sexe o estat fèril.

****Quina és la necessitat més gran que té la dona a nivell espanyol?***

Ser visible, és a dir, quan busquin personal per qualsevol lloc, que mirin les dones també. Rotary és el mateix, és una societat totalment masculista. Quan busquen un "rotary" també haurien de buscar una "rotarya". Les dones de capaces ja en som però si no som visibles no tenim l'oportunitat de demostrar-ho. El llibre en el qual estic treballant ara tracta sobre la visibilitat de la dona Cubana.

****Com esculls el tema per escriure?***

Bàsicament el que més m'interessa en aquell moment. Sempre parlo de dones, millor dit, escric històries home-dona on es veuen reflectits els estudis previs que he dut a terme. El meu últim treball és La casa del Escribano i allí hi ha un retall molt important de la guerra civil.

1.4.4.1. *Conclusions de l'entrevista:*

Poder dur a terme l'entrevista a la Sr. Gómez va ser una nova experiència a sumar a aquest treball. Inicialment creia que la seva ajuda es decantaria més cap al món de la literatura, i sobretot la novel·la, però després he vist que la seva vivència al Sàhara no es pot quedar en un segon pla, ja que cada imatge que em va ensenyar m'ha fet veure que la diferència entre Europa i el Sàhara és increïble. Les

seves paraules van portar-me a imaginar com era la lluita de les dones del desert.

En definitiva, tot i que l'entrevista ha completat la part teòrica del treball també m'ha ajudat en la novel•la: consells, recomanacions i ànims per continuar amb aquesta motivació que ens uneix a tots, seguir endavant pas a pas.

En síntesi, agraeixo les paraules de la Sra. Gómez per ser tan directes i explícites a l'hora d'explicar les seves experiències.

SEGONA PART. LA IMATGE FEMENINA DES DE LA LITERATURA.

La novel·la. Camins entre la boira.

Conclusions

Un cop acabat el present treball vull tornar a centrar-me, amb especial atenció, en la hipòtesi que vaig plantejar-me a l'inici d'aquest. L'espai de la dona a la societat actual s'ha incrementat al llarg dels anys, tot i que de manera lenta. Aquesta podria ser la conclusió més explícita i precisa que podria treure a hores d'ara, després de la feina feta. El masclisme està desapareixent i, en efecte, puc acceptar la suposició que vaig tenir fa uns mesos en iniciar aquest treball de recerca.

Observats els resultats obtinguts, ara tinc suficients coneixements per continuar amb aquesta afirmació. No obstant, aquest estudi m'ha servit per concretar més en els àmbits relacionats amb la dona, és a dir, en finalitzar aquesta recerca ja puc explicar i raonar per quins motius el masclisme va desapareixent a poc a poc.

Inicialment, he de dir que, fent referència a les dues parts que componen aquest treball, no he tingut dificultats importants. Per una banda, el primer bloc m'ha estat de complicació relativa perquè ja estava introduïda en el tema i m'agraden els aspectes legals i socials. Per altra banda, la segona part del desenvolupament del treball ha estat la que m'ha proporcionat més beneficis personals ja que he millorat en ortografia, gramàtica i expressió escrita en general.

Seguidament exposo les conclusions generals de tot el treball de recerca que he dut a terme. En el primer bloc del treball, en el qual es parla dels diferents àmbits on hi ha diferència de gènere, és on he après de forma més explícita que els drets individuals i les formes legals són un aspecte fonamental per entendre la participació política de la ciutadania. D'aquesta manera, concloc que les diferències de gènere, especialment en la implicació política, són un clar exponent que el dèficit democràtic comença a la llar (socialització diferenciada en rols de gènere, distribució desigual de les tasques domèstiques i del temps lliure, etc.), així com també en les associacions mateixes, que han de promoure la participació política i les habilitats cíviques de manera que dificulten la consecució d'una plena igualtat política i suposen un atac frontal a una de les reivindicacions bàsiques de les democràcies liberals.

L'anàlisi i comparació d'articles de premsa m'ha servit per poder reflexionar i cercar els aspectes argumentats en el primer bloc. Així doncs, aquesta part està dedicada a mostrar que els èxits feministes també poden ser coneguts socialment i, per tant, estan a l'abast de tothom mitjançant la premsa escrita o digital.

Al final del primer bloc faig referència a dones coneixedores del tema, dues d'elles representants d'institucions que garanteixen informació i suport a les dones del nostre país. Aquesta part, tot i que està formada majoritàriament per entrevistes, crec que és molt interessant per saber més informació sobre les institucions i les seves tasques corresponents. Tot i la dificultat per poder citar-me amb les dones esmentades per dur a terme personalment les entrevistes individuals, l'esforç emprat ha tingut la seva recompensa. Amb les paraules de cada una d'elles he anat adoptant vocabulari especialitzat, experiència i dedicació vocacional. I, així, m'han transmès i augmentat les ganes de seguir lluitant per una societat igualitària.

En darrer lloc, la segona part del desenvolupament del treball és la més laboriosa i entretinguda ja que no sempre es disposa d'inspiració o d'un paper i un llapis per poder escriure el que acaba de sorgir de la teva imaginació. La dificultat més gran que m'he trobat és el desenllaç de la novel·la, que tant m'ha costat de perfeccionar, tal i com desitjava. Crec, fins i tot, que no la volia acabar i per això no sabia quin final captaria més l'atenció del lector. A l'inici del treball vaig marcar-me uns objectius previs i aquest últim apartat, la novel·la, n'és un d'ells. Escriure per agradar i transmetre específicament allò que vols en un determinat moment és molt difícil i encara més si hi afegim reflexions filosòfiques. Per aquest motiu, crec que la millor manera d'acabar "Un camí entre la boira" ha estat enfrontant-me a les dificultats i, així, dedicar un petit capítol on la protagonista reflexiona directament sobre els fets que li han anat succeint en un període relativament curt de la seva vida.

Realment, és això el que m'ha aportat el treball i el que vull transmetre. La reflexió sobre quin és l'espai actual de la dona a la societat.

APÈNDIXS: Abreviatures, bibliografia, altres recursos consultats.

Abreviatures

CCCB:	Consell Comarcal de la Conca de Barberà. Ens local.
CIU:	Convergència i Unió. Partit polític de Catalunya.
JJCC:	Jocs Olímpics dels esports.
ICD:	Institut Català de la Dona.
ICPS:	Institut de Ciències Polítiques i Socials. Adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona.
IDESCAT:	Institut d'Estadística de Catalunya.
SIAD:	Servei d'Informació a les Dones.
UGT:	Unió General de Treballadors.
UE:	Unió Europea.
IBM:	International Business Machines.

Bibliografia

BORRELL, Esther. *Persones del progrés. Fragmentació i felicitat femenina*. Lleida. Pagès Editors. 1999

CARRÉ I PONS, Antònia; LLINÀS I CARMONA, Concepció. *La lluita de les dones per la seva ciutadania*. Barcelona. Institut Català de les dones, 1995.

Diferents autors. *Ni príncipes, ni perdices*. Barcelona. Icaria editorial. 2007

DIPUTACIÓ DE BARCELONA. *Dones en xarxa*. Àrea de cultura. Servei de Biblioteques.

DURAN LALAGUNA, Paloma. *Mujeres y derechos*. Àrea de cultura. Ajuntament de Valencia. 1998.

FEDERACIÓN DE MUJERES PROGRESISTAS. *Nou contracte social Homes-Dones*. Barcelona. 1999.

FUNDACIÓN EL NORTE. *Mujer, derecho y Sociedad*. 1995/1996

LIENAS, Gemma. *El diari blau de la Carlota*. Barcelona. Editorial Empúries, Narrativa. 2006.

RENAU, Mª Dolors. *La voz pública de las mujeres*. Barcelona. Icaria editorial. 2009

SEGURA SORIANO, Isabel. *Un dia qualsevol. Història de la vida quotidiana de les dones*. Barcelona. Instituto de la Mujer, 1989.

VARELA, Núria. *Feminismo para principiantes*. Barcelona. Ediciones B. 2005

DE BEAUVOIR, Simone. *Catedra*. 2005

Altres recursos consultats

Anna Berga: "Només el 19% de catedràtics/ques són dones". [Data de consulta: 8.7.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.donesdigital.cat/noticia/779/anna-berga-nomes-el-19-de-catedraticques-son-dones/#sthash.oTAoWuPg.dpuf>]

Natalia gana la batalla. [Data de consulta: 8.7.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.diaridetarragona.com/noticia.php?id=5455>]

Nova presidenta de l'Institut Català de les Dones. [Data de consulta: 17.7.2013] disponible en xarxa: [<http://www.donesenxarxa.cat/montse-gatell-i-perez-nova?lang=ca>]

Una víctima és massa. [Data de consulta: 17.7.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.acn.cat/acn/602100/Noticia/video/Noticia.html>]

"Triunfan las empresas que creen en sus profesionales y que dan libertad para mejorar". [Data de consulta: 19.7.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.diaridetarragona.com/noticia.php?id=2998>]

Balears és on hi ha més dones fent classe. [Data de consulta: 19.7.2013] Disponible en xarxa: [http://www.stei-i.org/cat/administrator/components/com_ondownload/librerias/6/3015.pdf]

És el feminisme el contrari del masclisme? Blog de dones. [Data de consulta: 23.7.2013] Disponible en xarxa: [<http://lafrontissa.wordpress.com/2013/04/17/es-el-feminisme-el-contrari-del-masclisme/>]

Las mujeres en España cobran un 16,2% menos que los Hombres. Artículo de prensa El País. [Data de consulta: 23.7.2013] Disponible en xarxa: [http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/12/09/actualidad/1386595943_851334.html]

Mujeres rompiendo techos de cristal. COMITE OLIMPICO ESPANYOL. [Data de consulta: 23.7.2013] Disponible en xarxa:

[[http://www.mujierydeporte.org/articulos/ver_articulo.asp?Id_noticia=214&Titulo_not="+Mujeres+rompiendo+techos+de+cristal%3A+Zorionak](http://www.mujierydeporte.org/articulos/ver_articulo.asp?Id_noticia=214&Titulo_not=)]

Hay que desmitificar que seamos más torpes. LOURDES MUÑOZ. Integrante de la comisión de Igualdad en el Congreso [Data de consulta: 26.8.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.diarioinformacion.com/alicante/2011/11/20/hay-desmitificar-seamos-torpes/1169995.html>]

Feines de la llar. IdesCat [Data de la consulta: 28.9.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.idescat.cat/cat/idescat/publicacions/cataleg/pdfdocs/dossier10.pdf>]

Noticies amb visió de gènere. [Data de consulta: 26.8.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.laindependent.cat/index.php/ca/esports/106-esports/3729-inaugurada-la-1a-jornada-desport-femeni-qdones-i-esport-nosaltres-tambe-hi-somq>]

Retirado un anuncio de loterías del Estado por ser acusado de machismo. [Data de consulta: 2.9.2013] Disponible en xarxa: [http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/08/27/actualidad/1377616850_626615.html]

El machismo de la Biblia. [Data de consulta: 3.9.2013] Disponible en xarxa: [<http://www.sindioses.org/sociedad/machismo.html>]

Vídeos:

LAGARDE Marcela. *Las mujeres y la política en clave regional.* Uruguay, 2013. [<http://www.youtube.com/watch?v=LFarMjMgJZ4>] 52min. 26seg.

LAGARDE Marcela. *Retos del feminismo y herramientas de incidencia política ante la crisis.* 2012. [http://www.youtube.com/watch?v=LbXZ_plyYrY] 1h.13min. 40seg.

PEREZ LUNA, Ana. *Sin igualdad salarial no habrá igualdad social. Brecha salarial.* UGT ANDALUCÍA. 2013. [<http://www.youtube.com/watch?v=8NNAh5ICCcQ>] 2min.44seg.

AMORÓS, Celia. *Teoría feminista. Curso de la teoria feminista*. 2011
[http://www.youtube.com/watch?v=v_xOnIGkTQ8] 43min.3seg.

VALCÁRCEL, Amelia. *Consellera de Estado. Conferencia Amelia Valcárcel en X Escuela Feminista Rosario Acuña*. 2013.
[<http://www.youtube.com/watch?v=TDXQiLfph18>] 1h.1min.23seg.

VALCÁRCEL, Amelia. *Feminario*. 2012.
[<http://www.youtube.com/watch?v=PBxuxj50yoA>] 13min.42seg.

Joventutcat. *Violència masclista en les relacions de parella: una mirada jove*. 2014.
[http://www.youtube.com/watch?v=u_6X8cobZvk&list=FLAXnvGWRxL3RTzvArtL6Rtw]

Annexos. Dossier de premsa.

Article 1. Las 50 diferencias.

Article 2. Los protestantes catalanes abren todos los ministerios eclesiales a la mujer.

Article 3. Mujeres en la sala.

Article 4. El govern català proposa un nou compromís per a la igualtat de sexes

Article 5. La dona en les feines del camp.

Article 6. L'institut català de la dona centrará esforços a detectar precoçment els maltractaments.

Article 7. Ellas tienen poder.

Article 8. Dones al poder.

Article 9. Irán aplicará con más rigor las medidas de vestimenta islámica para la mujer.

Article 10. Només el 27% dels alumnes d'enginyeries són dones.

Article 11. El BCE introduce cuotas para aumentar la presencia de la mujer.

Article 12. Natalia gana la batalla.

HOMBRE/MUJER

Las 50 diferencias

Las últimas investigaciones en el terreno de la neurobiología y la psicología están desvelando que existen sorprendentes diferencias entre los dos sexos. Las mujeres viven más, soportan mejor el dolor y están más capacitadas para el lenguaje. Los hombres, en cambio, son fértiles casi toda su vida, tienen mejor sentido de la perspectiva y profundidad, y cuando son adultos sufren depresiones con menor frecuencia. Pero hay muchos más aspectos que nos hacen diferentes.

Corresponde a la mujer tener una ternura suave y delicada; que en el andar, estar y decir, aparezca siempre como mujer, sin ninguna similitud con el hombre", decía en 1528 el diplomático y escritor Baldassarre Castiglione en su obra *Il Cortegiano*. Durante siglos tales estereotipos definen a hombres y mujeres como seres sexual, física y mentalmente distintos, cuando no opuestos. "El hombre es la voluntad y la mujer es el sentimiento" decía Ralf Waldo Emerson. Desgraciadamente, opiniones similares se han gestado en una sociedad basada en criterios predominantemente masculinos que han resultado discriminatorios cuando no vejatorios para la mujer.

Aún hoy, la controversia no ha cesado. ¿Somos hombres y mujeres realmente iguales? Dando por supuesto que como seres humanos compartimos una inmensa mayoría de características, lo cierto es que existen diferencias innegables. Los científicos han elaborado un catálogo del cual extraemos sus principales puntos.

1.- Se conciben un 26 por ciento más de varones que de hembras. Sin embargo, hay más abortos espontáneos en el caso de los niños, y estos también sufren una mayor mortalidad infan-

til. En consecuencia, a partir de los 14 o 15 años, el número de individuos de uno y otro sexo se iguala.

GENÉTICA

2.- Hombres y mujeres son distintos ya desde la concepción. De los 46 cromosomas humanos, un par de ellos determina el sexo de cada persona. En la mujer son XX y en el varón son XY. Durante las seis primeras semanas de gestación no existen diferencias externas entre los fetos de ambos sexos.

3.- Cuando se inicia el desarrollo de los respectivos órganos sexuales, el gen TDF presente en el cromosoma Y convierte los tejidos sexuales indiferenciados del embrión en testículos. Si el gen no existe, las glándulas sexuales se convierten en ovarios. El feto femenino sintetiza la hormona llamada estradiol y el masculino grandes cantidades de hormonas masculinas (hasta cuatro veces los niveles que se producen después de nacer), sobre todo testosterona.

4.- El hombre es más débil genéticamente que la mujer. Por eso, las mujeres padecen menos enfermedades hereditarias que los hombres. De hecho, un 70 por ciento de los individuos nacidos con defectos congénitos son varones, por sólo un 30 por ciento de mujeres.

Annex 1. Article 1. Pàgina 1.

Títol: Las 50 diferencias.

Font: proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Revista Conocer.

Data de publicació: novembre 1992

Àmbit: Científic.

FISIOLOGIA

5.- La talla y el peso medio de los varones al nacer es superior al de las hembras (3,250 kilos frente a 2,750) y su tamaño es entre un 1 y un 2 por ciento mayor. Con el tiempo, las diferencias se incrementarán. Las chicas crecerán aproximadamente hasta los 15 años y los chicos hasta los 25.

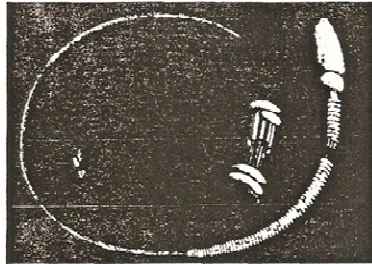
6.- En la adolescencia, los caracteres sexuales secundarios se manifiestan de forma diferente en chicos y chicas. A los chicos se les ensanchan los hombros, aparece el vello facial y la voz se vuelve más grave. A las chicas les crecen los pechos, las caderas y se les ensancha la pelvis.

7.- Los hombres tienen más masa muscular que las mujeres. Ellos transforman el 40 por ciento de su peso en fibra muscular, mientras que ellas sólo convierten en fibra un 23 por ciento. Por tanto, los músculos de las mujeres serán un 30 por ciento más débiles que los de los hombres.

8.- Las mujeres son menos frioleras y mejores nadadoras que los hombres. Ellas tienen aproximadamente el doble de grasa concentrada en los pechos y las caderas.

9.- Los pulmones de los hombres tienen un 50 por ciento más de capacidad que los de las mujeres.

10.- La temperatura corporal de los

Fertilidad. Los hombres producen decenas de millones de espermatozoides y no dejan de ser fértiles. Las mujeres sólo crean un óvulo fecundable cada mes y a los cincuenta años comienza su menopausia.

hombres es ligeramente superior a la de las mujeres.

11.- Las mujeres necesitan comer menos que los hombres. Esto se debe a que, en actividades normales, queman 2.000 calorías. Cuando realizan actividades similares, ellos gastan 2.700 calorías.

12.- El corazón de los hombres es mayor que el de las mujeres (310 gramos por 260) y late más despacio (72 y 80 pulsaciones por minuto, respectivamente). El fluido vital de los hombres contiene un 20 por ciento más de glóbulos rojos que el de las mujeres. El corazón de los varones, además, impulsa más litros de sangre.

13.- La piel femenina es más delgada y receptiva al tacto. La piel masculina tiene más glándulas sebáceas y sudoríparas, lo que provoca que el olor corporal de los hombres sea más intenso.

14.- La mujer produce un óvulo cada mes desde la pubertad, mientras que el hombre genera decenas de millones de espermatozoides en cada eyaculación.

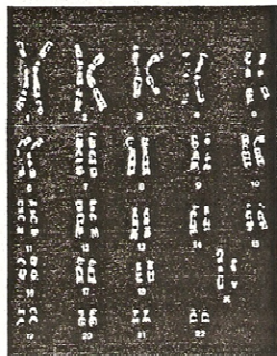
15.- La mujer deja de ser fértil hacia los 50 años. El inicio de la menopausia determina numerosas alteraciones fisiológicas. En el hombre se produce un lento declinar físico que permite que se mantenga su fertilidad.

El cromosoma que nos hace diferentes

Es la genética la que marca la diferencia entre hombres y mujeres. Entre nuestros 46 cromosomas, dos son sexuales. Se les ha llamado X e Y. Las mujeres tienen el par XX y los hombres XY. Desde el momento de la fecundación la suerte está echada: si el óvulo de la madre, que sistemáticamente lleva un cromosoma X, se encuentra con un espermatozoide portador de la misma información genética, el hijo será niña. Por el contrario, si es portador de un cromosoma Y, será niño.

Hasta los dos meses, un feto humano no tiene sexo. El esbozo de su aparato genital, presenta a la vez caracteres masculinos y femeninos. En el futuro niño, estos tejidos se transformarán en testículos debido a la acción de un gen particular que contiene el cromosoma Y: el gen TDF (Testis Determining Factor o factor determinante de los testículos), recientemente localizado en la

ratona por dos investigadores británicos. En ausencia del gen TDF, las glándulas sexuales primitivas se transforman en ovarios.

NEUROLOGIA

16.- El cerebro de los hombres es un 14 por ciento más pesado y voluminoso. Sin embargo, esto no significa que un sexo sea superior intelectualmente a otro. La masa cerebral no guarda ninguna relación con la inteligencia.

17.- En las mujeres, el cuerpo callosa -haz nervioso que conecta los hemisferios cerebrales para intercambiar información- es más grueso.

18.- Las mujeres manejan también

Annex 2. Article 1. Pàgina 2.

Títol: Las 50 diferencias.

Font: proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Revista Conocer.

Data de publicació: novembre 1992

Àmbit: Científic.

mayor tráfico de datos entre los hemisferios cerebrales ya que su ístmo -una zona del cuerpo calloso del cerebro- es también mayor.

19.- Hay más hombres zurdos que mujeres. Las niñas manifiestan reflejos más intensos en la mano y pie derechos, y los niños en los miembros del lado izquierdo, debido a que el cerebro masculino está más lateralizado en su hemisferio derecho, el cual controla las funciones del lado opuesto del cuerpo.

20.- Las mujeres soportan mejor el dolor, ya que sufren dolores más fuertes relacionados con la menstruación y el parto. Por ello, su umbral de dolor es más alto.

SENTIDOS

21.- Las mujeres oyen sonidos más débiles, pero los hombres tienen más agudeza visual. Ellas tienen mejor ángulo de visión y ellos mejor sentido de la profundidad y de la perspectiva.

22.- En olfato y gusto, las mujeres vuelven a puntuar más alto. Ellas detectan más fácilmente los sabores amargos y ellos, los salados.

SALUD

23.- Los hombres padecen más enfermedades graves e infecciosas. Éstas, por el contrario, sufren más enfermedades leves. Las últimas investigaciones atribuyen esta diferencia a una estrecha relación entre el cromosoma X (las mujeres tienen dos) y el funcionamiento del sistema inmunitario.

24.- Las mujeres sufren menos problemas cardiovasculares. Los estrógenos, hormonas femeninas, hacen disminuir los niveles de proteínas LDL que transportan el colesterol en la sangre.

25.- La esperanza de vida es mayor en las mujeres (78,6 años) que en los hombres (72,5). El 80 por ciento de los drogadicictos son hombres. El estilo de vida masculino predispone a una muerte prematura por actividades violentas.

26.- El autismo afecta cuatro veces más a los niños que a las niñas, y la depresión, dos veces más. Cuando llegan a adultos, las enfermedades psíquicas tiende a igualarse, pero con distintas clases de problemas: las mujeres sufren más depresiones, crisis de angustia y protagonizan más

intentos de suicidio, pero entre los hombres habrá tres veces más psicópatas y un número más alto de ellos pone fin a su vida.

El hombre es más débil genéticamente, por eso las mujeres padecen menos enfermedades hereditarias

Instintos idénticos

El tan traído y llevado tema del instinto maternal ha sido discutido frecuentemente por los investigadores y los últimos resultados arrojan un dato revelador: no sólo los hombres están biológicamente igual de preparados que las mujeres para cuidar a los bebés sino que en la conducta posterior de éstos influye de manera positiva que los cuidados se repartan entre la madre y el padre.

Estudios culturales realizados por Witing en la Universidad de Harvard (EEUU) han demostrado que cuando los niños cuidan de los pequeños como las niñas, desarrollan el instinto para la crianza y un comportamiento más sociable.

Y más llamativos aún son los resultados que el investigador norteamericano Pruett ha conseguido en sus estudios. Estos se han desarrollado durante ocho años y se han centrado en 16 familias de varias posiciones socioeconómicas, en las que los padres se ocupaban mayoritariamente de los niños y las madres de trabajar. Los niños nacidos en esas familias tienen ahora entre 8 y 10 años, y Pruett ya ha detectado diferencias.

"Cuando tenían 4-5 años, los niños empleaban el tiempo jugando con las niñas a las muñecas y las niñas estaban con ellos construyendo casas, participando en todo".

"Estos padres", apunta Pruett, "no estaban interesados en traer balones de fútbol a sus hijos y muñecas a sus hijas. Sino que trataban a los niños de acuerdo con su personalidad". Como consecuencia de esta pérdida de estereotipos los chicos están más relajados sobre sus papeles sexuales. "Vi que los niños sabían lo que hacer con un bebé, y no consideraban que ese fuera un trabajo de niñas sino algo humano. Las niñas tenían una buena visión de lo que ocurría fuera de sus casas y de lo que estaban haciendo sus madres en los lugares de trabajo, al-

Annex 3. Article 1. Pàgina 3.

Títol: Las 50 diferencias.

Font: proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Revista Conocer.

Data de publicació: novembre 1992

Àmbit: Científic.

El interés sexual de la mujer está más ligado al cariño que siente que al atractivo físico

27.- A los hombres les afecta más el estrés. Su cuerpo produce 15 ó 20 veces más testosterona que el de las mujeres, una hormona que estimula el cerebro y se libera en situaciones críticas.

APRENDIZAJE

28.- Los experimentos demuestran que las niñas dominan mejor el lenguaje verbal. Los mayores comprenden en un 99 por ciento el lenguaje de las niñas de tres años, mientras que los niños necesitan un año más para que se les comprenda. Consecuentemente, las mujeres tienen más facilidad para aprender idiomas.

29.- Los niños, sin embargo, tienen mayores habilidades espaciales y más facilidad perceptiva con líneas, ángulos y perspectivas.

30.- Desde muy pequeños, los chicos son más exploratorios e inquietos que las chicas. Más del 95 por ciento de las personas hiperactivas son varones.

31.- Las niñas se interesan más por los rostros humanos y los niños por los objetos, según pruebas realizadas con bebés entre dos y cuatro días. De hecho, las niñas se mantienen atentas el doble de tiempo al ver una persona junto a su cuna. A los niños, en cambio, les da igual contemplar un muñeco en movimiento que un ser humano.

EDUCACIÓN

32.- Los niños sufren más castigos que las niñas. G. Smetana, psicólogo y pediatra norteamericano, ha encontrado diferentes comportamientos en las madres respecto a los hijos. Si una niña se porta mal, la madre tiende a explicarle su equivocación; si es un niño el que lo hace, la tendencia es al castigo.

33.- En las primeras etapas educativas, los niños tienen peores notas y padecen muchos más trastornos relacionados con el lenguaje y la escritura, como

lo prueba el hecho de que haya muchos más niños disléxicos que niñas. En España, hay más chicas estudiando BUP y COU. Un 80 por ciento de las chicas consiguen el graduado escolar, por sólo un 74 por ciento de los chicos.

34.- A partir de los 16-17 años, las chicas eligen mayoritariamente letras, y los chicos, ciencias; opciones que más tarde les llevarán a ellas a estudiar carreras como Enfermería, Magisterio o Psicología. Por contra, los jóvenes escogen Ciencias Físicas, Informática e Ingenierías técnicas. En España, el número de mujeres que cursan estudios universitarios ha superado al de hombres.

35.- A pesar de ello, las españolas con título universitario son 439.000, frente a 647.800 varones.

36.- Dos tercios de los analfabetos de todo el mundo (958 millones de personas) son mujeres.

COMPORTAMIENTO

37.- Los hombres son más violentos que las mujeres. Sin embargo, cuando la agresividad está relacionada con la competitividad profesional, se observa que las mujeres que ocupan puestos directivos se comportan igual que los hombres.

38.- Especialistas en sociolingüística como la norteamericana Deborah Tannen aseguran que una buena parte de los malentendidos y problemas que surgen en la comunicación verbal entre hombres y mujeres se debe a sus meta-lenguajes, que confieren significados distintos a expresiones aparentemente iguales. Si para la mujer la conversación es un modo de compartir sentimientos, el hombre ve en ella una ocasión para dar o solicitar información, solucionar problemas concretos o reafirmar su estatus dentro del grupo.

39.- Un 90 por ciento de las mujeres creen que el hombre no habla lo suficiente acerca de sus planes, sentimientos o miedos, mientras que los hombres apenas expresan quejas en este sentido.

TRABAJO

40.- En los países desarrollados, la población activa masculina es más numerosa. En nuestro país están empleados el 66 por ciento de los hombres en

edad laboral, por un 33,3 por ciento de las mujeres.

41.- Las mujeres reciben peores sueldos. Por término medio, su retribución es un 20 por ciento inferior.

42.- La desproporción es aún más evidente en los puestos directivos. Un 91 por ciento lo desempeñan los hombres, y sólo un 9 por ciento las mujeres.

43.- Los hombres llegan a la cima de su actividad profesional entre los 30 y 50 años. En este mismo período, las mujeres registran una mayor tasa de abandono laboral.

44.- Aunque el tópico siempre ha achacado un mayor absentismo laboral femenino, las últimas estadísticas afirman que resulta aproximadamente igual en ambos sexos. La diferencia estriba en los motivos: gestiones administrativas o bancarias y asistir a actos sociales en los hombres, atenciones a la familia en el caso de las mujeres.

45.- Las mujeres dedican cinco veces más tiempo que los hombres a las tareas domésticas, incluso cuando tienen trabajos remunerados.

46.- Los hombres disponen siempre de más tiempo libre que las mujeres, aunque éstas no trabajen fuera de casa.

SEXO

47.- Una zona del hipotálamo (órgano del cerebro que supuestamente determina el comportamiento sexual) tiene el doble de tamaño en los hombres.

48.- Según el informe Kinsey, existen de un 4 a un 10 por ciento de homosexuales varones por sólo un 1 por ciento de homosexuales mujeres.

49.- Los hombres prefieren mujeres más jóvenes y éstas, hombres mayores. Ellos valoran más el atractivo físico y la castidad de su pareja, en tanto que la mujer otorga prioridad a la ambición y a las perspectivas financieras de su pareja. Estos resultados fueron obtenidos en una encuesta realizada en 33 países.

50.- El interés sexual de la mujer está más ligado al cariño que siente hacia una determinada persona, mientras que el varón puede actuar independientemente de éste. Incluso en los segmentos más jóvenes de población, sólo un 9 por ciento de las chicas dicen preferir las relaciones esporádicas a una pareja estable; opción que, sin embargo, elegirían

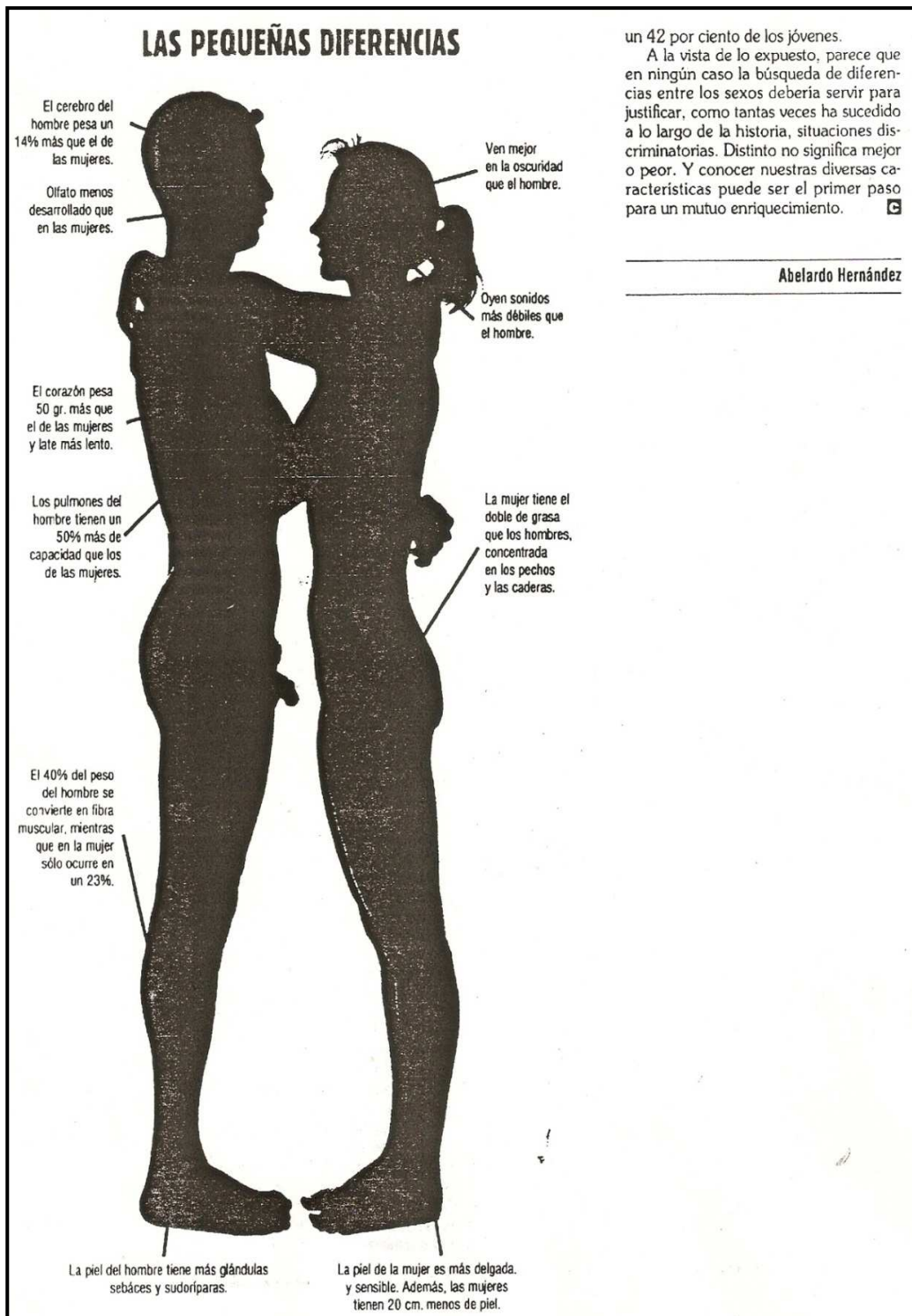
Annex 4. Article 1. Pàgina 4.

Títol: Las 50 diferencias.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Revista Conocer.

Data de publicació: novembre 1992

Àmbit: Científic.

Annex 5. Article 1. Pàgina 5.

Títol: Las 50 diferencias.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Revista Conocer.

Data de publicació: novembre 1992

Àmbit: Científic.

Los protestantes catalanes abren todos los ministerios eclesiales a la mujer

BARCELONA. (Redacción.) - "Fomentar la participación de la mujer en todos los ministerios sin discriminación, en lugar de crear ministerios específicos para las mujeres. Considerar irrevocable que Dios puede llamar a su servicio tanto a hombres como a mujeres. Eliminar de nuestro vocabulario todas aquellas expresiones que contengan connotaciones machistas o feministas." Estas son tres de las conclusiones de una de las ponencias del Congreso Protestante de Cataluña, la

presentó 40 conclusiones provisionales y 30 propuestas de trabajo que han destacado entre las muchas elaboradas. "El congreso -dijo Guillem Correa- no ha tenido ningún espíritu revanchista. No hemos hecho ningún reproche a nadie. No hemos esperado que nadie nos pidiera perdón por los errores de la historia. Pero esta generosidad, inspirada en la voluntad de normalización religiosa, no nos ha de confundir. No es que hayamos olvidado ni la Contrarreforma ni la Inquisición ni la represión franquista ni tampoco el ostracismo secular en que algunos nos quieren hacer caer. Hemos querido construir nuestro propio discurso en positivo, pero con memoria histórica."

Seguidamente se felicitó por la numerosa participación y por los buenos resultados del congreso, y presentó algunas de las conclusiones, que se editarán en un libro con el texto de las ponencias y el resto de la documentación del congreso. Entre las conclusiones elaboradas por las ponencias doctrinales pueden citarse las siguientes: "Establecer un 'pacto de mínimos' que permita una comunión integral entre las iglesias y entre los miembros que las conformamos; 'inculturar' la fe cristianas, vertebrarla en la sociedad catalana y promover el principio de la tolerancia bíblica".

La ponencia sobre la juventud propone, entre otras cosas, "recuperar el sentido bíblico de la familia, el hogar, el matrimonio y la sexualidad", potenciar la atención pastoral a la juventud y fomentar la capacitación de líderes jóvenes. ●

El congreso pide recuperar el sentido bíblico de la familia, el hogar, el matrimonio y la sexualidad

dedicada a "La mujer y la Iglesia". El congreso, caracterizado por la reafirmación de la identidad protestante y por el deseo de dar testimonio de los valores evangélicos en nuestra sociedad pluralista, fue clausurado ayer tarde en la Universitat Pompeu Fabra bajo la presidencia de Joan Reventós, presidente del Parlament de Cataluña. En el acto final hicieron uso de la palabra, por este orden, Josep Monells, presidente del Congreso; Benjamí Planes, presidente del Consell Evangèlic de Catalunya; Guillem Correa, secretario general de dicho consejo, y el presidente del Parlament.

El secretario general del congreso

Annex 6. Article 2. Pàgina 1.

Títol: Los protestantes catalanes abren todos los ministerios eclesiales a la mujer.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. La Vanguardia.

Data de publicació: 09/11/1997

Àmbit: Religió i Cultura. Integració social.

Mujeres en la sala

Después de 30 años, los hombres son minoría en la judicatura y la fiscalía

REGOÑA FLORÍA

Tarragona

Las mujeres sólo han necesitado 30 años para conseguir la plena igualdad en los cargos de responsabilidad de la administración de justicia. Hasta 1969, ser juez era un trabajo exclusivo de hombres y totalmente prohibido para el sexo contrario. Aún ahora, en la mayoría de partidos judiciales persiste la mayoría masculina. Sin embargo, Tarragona es una excepción. En la provincia, las mujeres ganan por mayoría y ocupan el 55 por ciento de los cargos, tanto de jueces como de fiscales.

Esta primacía femenina en la administración de justicia en las comarcas de Tarragona tiene su explicación: es un destino poco deseado para permanecer toda la vida y hay una gran movilidad de jueces y fiscales, con lo cual entran profesionales de las últimas promociones, donde la mujer ha conseguido ser mayoría. "En Cataluña, en general, hay poca tradición opositora, y los profesionales que eligen como destino Tarragona se lo toman como un lugar de ascenso para conseguir la plaza deseada en otro sitio", reconoce Silvia Ventura, magistrada del juzgado de primera instancia e instrucción número 5 de Tarragona. "Eso no pasa en lugares como Zaragoza o Valencia, donde la media de edad de los magistrados es muy alta y la mayoría de puestos consolidados están ocupados por hombres", añade Pilar Aguilar, magistrada de la sección primera de la Audiencia de Tarragona.

Ambas aseguran que nunca han sufrido ningún tipo de discriminación por razones de sexo por parte de sus compañeros, ni recuerdan haber tenido problemas con los ciudadanos que se han visto inmersos en los procesos judiciales en los que han participado ellas. Ahora la si-

tuación ya está normalizada, aunque al principio muchos pensaron que la de juez o fiscal eran profesiones poco apropiadas para las mujeres. María Luisa Callejo, la primera fiscal que empezó a ejercer como tal en Cataluña y que hace escasamente un mes recibió la cruz de Sant Raimon de Penyafort -por su trayectoria a lo largo de 25 años-, ha comentado, en numerosas ocasiones, que al principio de su carrera profesional muchos compañeros la veían como un personaje "raro y atípico".

En estos momentos, en las comarcas de Tarragona hay 26 mujeres que trabajan ejerciendo de jueces o de magistradas -contando todas las jurisdicciones, desde la social hasta la instrucción-, frente a 21 hombres. En la fiscalía, la proporción es similar, de 12 a 10. Pero hay órganos en los que la que la mayoría femenina es total. Los cuatro juzgados penales de Tarragona y el de Tortosa están dirigidos, todos ellos, por mujeres. Contrariamente, la sección segunda de la Audiencia -un escalafón más alto- tiene tres magistrados, todos ellos hombres. El presidente de la Audiencia, Antonio Carril, considera que este hecho se debe a una simple "casualidad" y no está motivado por ningún otro aspecto. ●

Annex 7. Article 3. Pàgina 1.

Títol: Mujeres en la sala.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. La Vanguardia.

Data de publicació: 08/03/1999

Àmbit: Món laboral. Ocupació.

El govern català proposa un nou compromís per la igualtat de sexes

Jordi Pujol demana un canvi de mentalitat per integrar la dona

Bernat Salvà
BARCELONA

El president de la Generalitat, Jordi Pujol, va signar ahir un manifest de compromís en favor de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. En el marc del tradicional esmorzar que organitza l'Institut Català de la Dona al Palau de la Generalitat, amb motiu del Dia Internacional de la Dona Treballadora, que se celebra avui, Pujol va demanar "un canvi de mentalitat en la societat" per afavorir la igualtat de sexes.

Prop de 500 dones van assistir a aquest esmorzar, entre elles la presidenta de l'Institut Català de la Dona, Joaquina Alemany, la consellera de Justícia, Múria de Gispert, la delegada del govern a Catalunya, Julia Garcia Valdecasas, i, com a testimoni excepcional de dones oprimides en el món, la presidenta del Consell Nacional de les Dones de l'Afganistan, Fatana Guliani.

La Declaració de Catalunya per a un compromís per a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, que el president català va signar ahir, proposa que homes i dones "comparteixin equitativament totes les responsabilitats, tant les públiques com les privades". També proposa un diàleg per fer desaparèixer els obstacles a la participació igualitària d'homes i dones en tots els àmbits

socials, i que totes les institucions, organitzacions empresarials i sindicals, entitats i societat civil assumeixin un compromís per "avançar envers un nou contracte social entre dones i homes".

Jordi Pujol va afirmar que "el procés cap a la igualtat home-dona és gradual, però imparable". Com a exemple, va remarcar que el 1980, quan es va constituir el primer Parlament de Catalunya, hi havia set diputades, mentre que ara, dinou anys després, n'hi ha 22. De tota manera, va dir que és un procés que "hem d'estimular", i és en aquest context que situa la Declaració de Catalunya.

Violència domèstica

La igualtat d'oportunitats entre home i dona a l'àmbit laboral és la principal reivindicació en el Dia Internacional de la Dona Treballadora. Altres qüestions, però, com ara la violència domèstica o la posada en marxa d'un pla per conciliar la vida laboral i fa-

El Dia de la Dona Treballadora se celebra avui amb la violència domèstica com un dels temes de debat

miliar, també seran motiu de debat i reivindicacions a nivell estatal. El nombre de víctimes de la violència domèstica a l'Estat espanyol ha tingut durant el 1998 un descens del 60 per cent respecte al 1997, i ha passat de 91 dones mortes fins a les 35 de l'any passat.

Pel que fa a les dades laborals del conjunt de l'Estat, les dones ja constitueixen el 39 per cent de la població activa i un 55 per cent del total d'aturats. Un 8 per cent de les dones que treballen són empresàries.

A nivell internacional, destaquen les declaracions que va fer ahir el secretari general de les Nacions Unides, Kofi Annan, que va demanar als governs que en el pròxim mil·lenni renovin el seu compromís per eliminar la discriminació i desavantatges que afecten la dona en el món laboral.

Annex 8. Article 4. Pàgina 1.

Títol: El govern català proposa un nou compromís per a la igualtat de sexes.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Avui.

Data de publicació: 08/03/1999

Àmbit: Política. Integració social.

La dona, en les feines del camp

MANEL TARÉS LAGUNAS

Tot i que les feines del camp han estat en general diferenciades entre homes i dones, el paper de la dona en el treball del camp ha estat molt important, més quan es tenen en compte les tasques domèstiques i les de suport a l'economia familiar

J. BORDAN 1992,
pàgs 43-45

Les feines del camp es compaginaven amb tasques domèstiques com cuinar

El mode de vida tradicional s'ha basat generalment en el cultiu de la terra, així com en la cura del bestiar, tot i que en algunes contrades l'agricultura ha conviscut amb altres dedicacions, com és el cas de la pesca a Cambrils. L'economia de gran part de les famílies pageses mitjanes es basava anys enrere en el conreu de les terres pròpies o les d'altri, tot comptant sempre amb una part de subsistència i una part destinada al mercat agrícola. En les tasques del món rural hi participava tota la família, homes, dones i canalla. En aquest

breu treball ens volem centrar en la feina de la dona al camp a finals del segle XIX. És patent el gran volum de treball que exercien diàriament les dones pageses; de fet, podem distingir tres àrees on el treball de la dona hi era present: en primer lloc, les feines del camp pròpiament dites, aquelles que duraven diversos dies i que a vegades es realitzaven conjuntament amb els homes; per exemple, collir o segar. En segon lloc, cal parlar de feines exclusives de les dones i que tenien un pes econòmic menor dintre l'explotació agrària familiar, com la cura de la fèrma (és a dir, aquells animals menors, com conills o aus) o el manteniment

d'un petit hort que abastava la família i d'on fins i tot s'obtenien productes que eren venuts al mercat o eren intercanviats. En darrer terme, no hem d'oblidar la feina de mestressa de casa, que inclou portar la casa (cuinar, netejar, comprar, endregar), la cura i educació dels fills i l'elaboració d'alguns productes, com ara pa, confitures, roba, sabó o lleixiu.

PRINCIPALS CULTIUS DE CAMBRILS

El paper de la dona en el treball agrícola depèn del tipus de conreu, ja que cada cultiu segueix un cicle anual compost per un conjunt de feines específiques i d'altres de comunes a tots els cultius. Així, feines com llaurar i adobar es porten a terme independentment de quin cultiu es tracti; l'única cosa que varia és lògicament el tipus d'adob que es fa servir, el mode com s'administra i les dates en que s'adoba. Aquestes feines són exclusivament masculines. Pel que fa a d'altres feines és precis conèixer quins han estat tradicionalment els cultius que s'han conreat al camp cambrilenc. Així, l'any 1864, gairebé la meitat dels cultius de Cambrils eren sembrats, com l'ordi o el blat, i quasi una tercera part eren vinyes. A tombant de segle, l'any 1900, la vinya ocupava ja gran part del terme, el 79% de la superfície, seguida a gran distància per l'avellaner, l'horta i el gamofer. Ja el 1929, hem de destacar l'associació de vinya amb olivera, així com la presència important de cereals i fruits secs¹. Així doncs, cada cultiu tenia els seus propis

Annex 9. Article 5. Pàgina 1.

Títol: La dona en les feines al camp.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. MANEL TARÉS LAGUNAS.

Data de publicació: 01/12/2000

Àmbit: Món laboral. Integració social.

requeriments, i malauradament no podem estendre'ns a tots ells.

LA RECOLLIDA DE L'OLIVA

Per tal de conèixer quines feines realitzaven les dones al camp ens hem servit d'una llibreta de comptes d'un pagès vinyolenc que es deia Josep Xanxo i Nolla, datada els anys 1879 a 1885. En ella hi trobem anotades les despeses d'un conjunt de finques pertanyents a un terratinent de Vinyols i els Arcs (Baix Camp). Entre les despeses hi consten les de mà d'obra, en què s'especifica el tipus de feina, el sexe de la persona que la duia a terme i el salari pagat¹. També ens hem basat en entrevistes orals que recullen aspectes més moderns en el temps.

Pel que fa a la collita de l'oliva (que a casa nostra era sobretot de la varietat arbequina) l'hem trobat documentada des del mes d'octubre fins al de febrer². Una informant, però, afirma que l'inici de la collita a Cambrils esdevenia passada la Festa Major, el dia de la Immaculada Concepció, i coincidia així amb l'època més freda de l'any, per la qual cosa resultava una feina força dura. D'aquesta manera es donava temps que el fruit madurés. Per tal de calentar-se les mans i abèl calmar el fred, s'escalfaven pedres i després es fregaven per les mans. Durant la collita de l'oliva molta gent es mobilitzava, tant els homes com les dones, els nens, els vells i fins tot si era possible hom llogava gent a jornal. L'octubre de l'any 1883 trobem llogats 30 homes, 106 dones i 5 nois per escarrar³ i plegar olives⁴. Les olives es feien caure de l'arbre amb les mans (*esmunyir* o *escorral*) i després es replegaven del terra a mà o amb un *raspal*⁵, procurant no deixar-se'n cap. La mateixa informant ens assenyala com la seva mare li deia «de cada pinyolet se'n fa una gota», per tal que no escatimés a l'hora de plegar les olives. Aquesta era una tasca bàsicament femenina, tot i que els xiquets i els homes també hi ajudaven. Els homes es dedicaven més aviat a *escorral* i a *collir*, mentre que les dones i els nens *plegaven*. La nostra informant ens diu com més d'una dona no dubtava en enfilellar-se damunt les pollangues⁶ o dalt del cavall⁷ i escorral des d'allà mateix. Això ens fa reflexionar que a l'hora de collir el desig de tenir la feina feta i la collita venuda feia que la feina de l'home i de la dona es confongués: tothom participava en el que calia. Les *rasquetes* i les *borrasses* s'introduïren tard al camp. Segons J. Morell, les *rasquetes* arribaren al camp vila-secà sobre el 1930.⁸ Pel que fa a les *borrasses*, aquestes

eren cares i en moltes cases, les dones a l'hivern en confeccionaven tot entreteixint sacs.

A l'hora de *netejar* les olives, solia ser l'home qui abocava els cabassos sobre el *porgador*¹⁰ i canviava els sacs, mentre que les dones netejaven.

Una altra tasca relativa al conreu de l'oliver era la d'esporgar olivers, eminentment masculina, i que es duia a terme un cop finalitzada la collita i passat el fred.

LA VEREMA

La vinya va viure un gran auge al Camp de Tarragona quan aparegué la fil·loxera a França l'any 1865 i destruï les vinyes d'aquest país veí.

Les feines relacionades amb la plantació dels ceps (fer clots, donar pitjada, fer replans, llaurar, fer colgats, etc.) eren del tot masculines i es duïen a terme a finals d'any. Existien diversos mètodes tradicionals per plantar vinya, però explicar-los fugiria de l'objectiu d'aquest article. Assenyalarem només de passada que els sarments (branques de ceps) es plantaven tot fent *mallois*¹¹ si el terreny era erm, o fent *colgats*¹² i *capficots*¹³ quan s'havien de renovar ceps morts o malalts¹⁴. Pel que fa a la poda dels ceps, cal dir que es tractava d'una feina sobretot masculina, i es realitzava a partir d'octubre¹⁵, o més concretament a partir de Santa Caterina, iniciat l'Advent, segons la nostra informant. Ella mateixa ens diu que els homes podaven i les dones plegaven les redoltes¹⁶ i en feien *feixines* o petits feixos, que es venien als flequers com a combustible per als forns. Tanmateix, hem trobat la feina d'esporgar ceps com a tasca femenina¹⁷. Més endavant, calia *espampolar*, és a dir, s'eliminaven alguns pàmpols i cavallets per tal d'aclarir el cep i permetre que el raïm estigués més airejat. Aquesta era una tasca eminentment femenina, que tenim documentada en els mesos de maig i juny. Cal pensar doncs que els treballs relatius a la poda dels ceps (podar, esporgar i espampolar) comptaven amb la dedicació majoritària de les dones, excepte en la primera poda, més tècnica que no pas les altres, a la qual es dedicaven els homes.

Altres feines relatives a la vinya fan referència als diversos conreus. Així, a l'hivern, els homes descalçaven els ceps (*eixobrir*)¹⁸ per tal de desfer els terrossos i treure herba, i es llaurava. Més endavant es realitzava una última neteja de les

2 i 3. XANJO 1879-1885

4 Fer caure les olives de l'arbre

5 Op. cit. 2

6 Mena d'escombra feta amb branques

7 També dit *pollanc*, fa referència a un tipus de branca de l'arbre

8 Escala

9 MORELL 1994, pàg. 152

10 Aparell consistent en un bastiment o plataforma de fons reixat sostinguda per uns peus, que queda en posició inclinada i serveix per passar les olives (MORELL 1994, pàg. 151)

11 Plantar vinya nova

12 Ajeure i enterrar un cep en un clot de dos pams d'ample i uns tres o quatre de profunditat, deixant que sortissin per damunt la terra dos o més sarments (JANER 1980, pàg. 71)

13 Enterrar un sarment sense tallar-lo de la soca i fent-li sortir la punta en el lloc just on hi havia la falda que calia reparar (JANER 1980)

14 Per aquestes qüestions podeu consultar l'article d'Emili Giralt. 43-45

15 Op. cit. 2

16 Branques del cep que enen podades

17 Op. cit. 2

18 Cavar al voltant dels ceps de vinya, fent-hi un clot on s'aturi l'aigua de pluja o de regadiu (JANER-MOL)

Annex 10. Article 5. Pàgina 2.

Títol: La dona en les feines al camp.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. MANEL TARÉS LAGUNAS.

Data de publicació: 01/12/2000

Àmbit: Món laboral. Integració social.

19 Op. cit. 2

20 Això segons la nostra informant. Ho corroborava WOMEN 1994, pàg. 139

21 Op. cit. 2

22 Passar el vi del cup un cop feta la primera fermentació cap a les bates per fer la segona fermentació

23 Procés de separació del gra de blat de l'espiga que consisteix en colpejar les espigues

24 Op. cit. 2

25 1 porró = aprox. 4 litres (nouari)

26 1 quartà d'oli = aprox. 4 litres

27 Op. cit. 2

Colla de pagesa i pagesos un cop finalitzada la sega

males herbes (eixarcolar). No hem trobat aquesta distinció entre eixobrir i eixarcolar (i encara menys, amb magencar)¹⁹. Hem de pensar que totes les feines relatives al descalçat dels ceps i l'arrencada de males herbes es concien genèricament per eixobrir o descalçar. Aquestes tasques ocupaven ben bé el primer semestre de l'any.

A més, també calia *ensafrar* els ceps per tal de prevenir-los de la malura o *oidium*. Hom solia realitzar dues passades, la de brot a la primavera, i la de raïm, abans de la verema²⁰. Aquesta era una tasca de tothom: homes, dones i xiquets. I a més, hom havia d'*ensulfatar*. Aquesta feina, però, es generalitzà a partir de 1880, segons Giral, quan aparegué el *mildium*. Per això, no la trobem documentada en la llibreta de comptes²¹. La nostra informant ens afegeix com aquesta tasca era exclusivament masculina. Però la feina que més persones mobilitzava era la verema (*vermar*), que es realitzava durant l'agost i el setembre i que reunia una gran quantitat de jornalers d'ambdós sexes. L'elaboració del vi era ja tasca masculina, tot i que les dones ajudaven a *trascollar-lo*²².

ALTRES CULTIUS

Pel que fa els altres cultius, no disposem de massa referències en la llibreta consultada. Respecte als cereals, llur cultiu decaigué a causa de la revifalla de la vinya.

Sabem però que la sega era una tasca comuna i que la batuda²³ era feina d'homes.

Un cultiu molt comú a les zones costeres era el garrofer. Les garrofes es collien d'agost a octubre, després de la verema. Els homes batien amb una canya les garrofes de l'arbre i les dones les plegaven directament del terra. A la mateixa època es batien també els ametllers i les dones plegaven les ametlles de terra. Després calia pelar-les, feina que feien especialment les dones al vespre, i si calia els homes també ajudaven.

ELS SALARIS

Tot i que a vegades homes i dones realitzaven feines similars, el salari que cobraven aquestes era sempre inferior al dels homes, normalment la meitat. Els noiets que anaven a treballar a les terres d'altri cobraven el mateix salari que les dones, ja que normalment treballaven conjuntament en la mateixa tasca. El següent quadre servirà per comparar els salaris que es pagaven a homes i dones jornalers en el període 1879-1885²⁴. Les quantitats vénen donades en pessetes per dia:

	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885
HOMME	2	2	2	2	2-2,5	2,25-3	2,25
DONA	1	0,9-1,25	1	1	1	1-1,25	

Un matrimoni que treballés al jornal l'any 1883 guanyava 3,25 pessetes diàries. El porró²⁵ d'aiguardent costava dos rals, un quartà²⁶ d'oli valia 3 pessetes, una pesseta per un porró de moscatell, i 2,5 pessetes un paquet de cigars; 4 pams de roba valien una pesseta, i una coca va costar 4 pessetes l'any 1890. El 1885 es cobraven 1,25 pessetes per fer esquilar una mula, mentre que es van pagar 1.052 pessetes en la compra de la mateixa mula²⁷.

Si comparem aquests salaris amb els dels obrers de tres fàbriques del Llobregat i Barcelona l'any

Annex 11. Article 5. Pàgina 3.

Títol: La dona en les feines al camp.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l'ICD. MANEL TARÉS LAGUNAS.

Data de publicació: 01/12/2000

Àmbit: Món laboral. Integració social.

1872, veurem que són semblants: els homes cobraven 2,25 pessetes, i les dones, pesseta i mitja²⁸. També tenim documentat el sou diari dels manobres per a l'any 1883, i era de 6 a 9 rals a Vinyols, una quantitat anàloga al salari dels jornalers.

L'ESTATUS DE LA DONA

La divisió del treball per sexes és doncs ben patent en el camp tradicional. Les feines que requerien un gran esforç físic i el maneig d'algun animal gros o de maquinària pesada, com llaurar, batre, colgar fems o arrencar botges, les realitzava l'home. Mentre que les dones realitzaven totes les feines relacionades amb la collita, així com feines especialitzades de la vinya, com espampolar, esporgar o ensofrar, tasques que requerien resistència física. Tot i que molts cops les mateixes tasques eren compartides per homes i per dones, el sou d'aquestes era sempre inferior. Una informant ens justifica aquesta desproporció tot dient que, per exemple, durant la verema tant homes com dones collien el raïm, però que aquests últims feien més coses a banda de collir: transportaven, arranjaven les portadores sobre el carro, etc., feines totes elles que requerien de força física. S'ha comprovat, en diverses cultures del món, com les diferents tasques que han realitzat tradicionalment les dones depenen de la regió que estem tractant²⁹. A més, sempre ha existit inconscientment una divisió en les feines, tot i que aquesta era força flexible.

Però aquestes no eren les úniques feines que portaven a terme les dones. Com ja s'ha dit, havien de dur les feines de la casa, treballar a l'hortet, encarregar-se de l'aviram i d'altres animals (conills, porcs...), elaborar productes artesans, pelar ametlles, etc. A més, la dona havia de compaginar el treball amb les tasques maternals. Sens dubte, el treball femení al camp era del tot variat i imprescindible.

Tanmateix, és indubtable que la dona pagesa ha gaudit d'un estatus reconegut: «ella és qui assegura la reputació de la casa per la imatge que ella dona: administradora, treballadora i hospitalària amb tots i en particular amb els que freqüenten els camps i que la seva marginalitat fa tèmpera³⁰». Aquestes tasques eren prou reconegudes per la comunitat. Així, un pagès del segle XVIII escrivia: «per a prosperar la casa del paigés si la muller o ama de casa no l'acompanya

en allò que li pertoca, no farà aumèn la casa, per mol que treballo lo marit. Ha de ser la primera en llevàs y l'última en anar-se'n al lit, que les dones tenen una feynya que may s'acaba»³¹

Totes aquestes aptituds les podien prou bé demostrar aquelles dones pubilles que, un cop enviudades, havien de prendre les regnes de la casa: «ara elles deciden el que s'havia de fer dins i fora de la casa, què s'havia de vendre i comprar, com s'havien d'invertir els recursos, amb qui s'havien de casar els fills, etc.»³². Aleshores el paper de la dona va més enllà del treball al camp i esdevé el cap de l'explotació pagesa.

28 MIZARD 1973

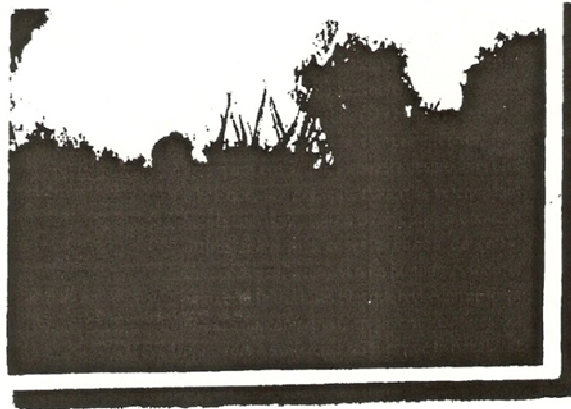
29 GENOVARD 1989, pàg. 165

30 SEGALÉN 1997, pàg. 178

31 JUNCOSA 1998, pàg. 128

32 SANMARTÍ 1994, pàg. 156

La dona realitzava gran part de la collita a l'hort

BERTRAN, Josep: *Aspectes socio-econòmics del segle XIX i inicis del XX a Cambrils, El Mèdol*, Tarragona, 1992

GENOVARD, Bàrbara: *Tall de dones*, Institut d'Estudis Baleàrics, Palma de Mallorca, 1989

GIRALT, Emili: "Les tècniques de la viticultura anterior a la fil·loxera", *L'Avenç*, núm. 30 Barcelona, 1980

IZARD, Miquel: *Industrialización y obrerismo*, Ariel, Barcelona, 1973

JUNCOSA, Isabel: *Tractat d'agricultura. Manuscrit anònim de Porrera, segle XVIII*, Centre d'Estudis Comarcal Josep Iglésies, Reus, 1998

MORELL, Josep: *Diccionari històric d'eines agrícoles de Vila-seca*, Vila-seca, 1994

SANMARTÍ, M.Carme: "Canvis en les relacions familiars del Mas Sanmartí al Bages", dins *Família i canvi social a la Catalunya contemporània*, Eumo, Vic, 1994

SEGALÉN, Martine: *Antropologia històrica de la família*, Taurus, Madrid, 1997

XANXO I NOLLA, Josep: *Llibreta de comptes. Vinyols i els Arcs. 1879-1885*, Manuscrit

VIOLANT, Ramon: *Etnografia de Reus i la seva comarca*, Barcelona, 1990

ARXIU ANJUB: Entrevista a Montserrat ROFES ÒDENA

Annex 12. Article 5. Pàgina 4.

Títol: La dona en les feines al camp.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. MANEL TARÉS LAGUNAS.

Data de publicació: 01/12/2000

Àmbit: Món laboral. Integració social.

L'Institut Català de la Dona centrarà esforços a detectar precoçment els maltractaments

Aquest any, l'oficina de l'ICD a Tarragona ja ha rebut 11 consultes per violència de gènere

MERCÈ PÉREZ / Tarragona

Tot i que la major part de consultes que ep l'oficina de l'Institut Català de la Dona a Tarragona no s'adrecen al tema dels maltractaments i a la violència de gènere, la pre-

sidenta d'aquest organisme, Marta Selva, va assegurar ahir que la prioritat de l'organisme és posar remei a aquesta xacra social, que, per estrany que sembli, només surt a la llum entre el 10% i el 25% dels casos. Segons

Selva, cal redefinir el sistema d'atenció a les víctimes, centrant els esforços en la detecció precoç del problema, en el replantejament dels recursos i en la formació dels agents que intervenen en el proced.

Segons les dades recollides per l'Institut Català de la Dona, entre l'1 de gener i el 5 de març d'aquest any, l'oficina d'informació de Tarragona ha rebut 135 consultes. La majoria han dirigit a temes relacionats amb l'associacionisme i l'àmbit jurídic. Iens dubte, però, la dada més preocupant, tot i representar només el 8,15% del total, són les sol·licituds d'informació sobre maltractaments físics i psicològics i les víctimes de la violència de gènere. I és que si la progressió continua, al final d'any podria doblar-se la xifra del 2003 quan les consultes per aquesta qüestió van ser 64.

Per la nova presidenta de l'ICD, Marta Selva, que ahir va visitar per primera vegada oficialment la delegació, la voluntat és reconceptualitzar el sistema d'atenció a la dona, davant l'increment d'aquests casos. En aquest sentit, Selva va assenyalar que cal redefinir el sistema actual per aconseguir actuar «d'una manera integral» que garanteixi la sensibilització social, la pedagogia i la formació tant dels més joves com dels agents que intervenen en l'atenció directa de les víctimes de maltractaments. Precisament, un dels llocs on es treballa amb aquestes són les cases d'acollida, que «han perdut pressió», després de

La presidenta de l'Institut Català de la Dona va fer la seva primera visita oficial a Tarragona / J.F.

l'aprovació de la llei que regula les ordres d'allunyament. A tot això, cal afegir-hi la intenció de millorar la «detecció precoç de la violència» en tots els àmbits per «establir un grau de tolerància zero».

El delegat del govern, Xavier Sabaté, que va acompanyar Selva en la seva visita a la mateixa oficina d'atenció de l'ICD, als

departaments de Sanitat i Justícia i a l'associació de dones empresàries i emprenedores; entre d'altres, va matissar que les primeres dades obtingudes assenyalen la necessitat de coordinar els diferents departaments que intervenen en els casos. A tall d'exemple, Sabaté va assenyalar que cal aprofundir i destinar més recursos en alguns

dels protocols establerts entre el Departament de Sanitat i el Col·legi d'Advocats, que l'Oficina d'Atenció a la Dona compta amb més personal que ara —només té una persona— i que l'horari d'atenció al públic s'estengui a les 24 hores ja que «les urgències que se susciten solen ser quan estan tancades les oficines».

DADES ICD TARRAGONA 2004

► Demandes d'informació a l'oficina de l'Institut Català de la Dona entre l'1 de gener i el 5 de març d'aquest any

Associacions (canvi de junta, creació d'associació, subvencions, activitats i altres)

► 29 sol·licituds d'informació (21,48%)

Família (abandonament, conflictes amb fills i amb la parella, viduïtat, informació jurídica)

► 10 sol·licituds d'informació (7,41%)

Formatives (informació cursos, reciclatge personal)

► 5 sol·licituds d'informació (3,70%)

Informacions diverses (institucions, informació)

► 27 sol·licituds d'informació (20%)

Jurídiques (divorci, separació, custòdia de fills)

► 30 sol·licituds d'informació (22,22%)

Laborals (creació d'empresa, demanda de feina, drets de maternitat)

► 20 sol·licituds d'informació (14,81%)

Maltractaments i violència (física, psicològica, agressió sexual)

► 11 sol·licituds d'informació (8,15%)

Socials (manca de recursos)

► 1 sol·licitud (0,74%)

Annex 13. Article 6. Pàgina 1.

Títol: L'institut català de la dona centrarà esforços a detectar precoçment els maltractaments.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l'ICD. El Punt.

Data de publicació: 23/03/2004

Àmbit: Política. Institucions. Integració social.

LAS 19 ALCALDESAS DE LA PROVINCIA

Ellas tienen poder

La provincia de Tarragona cuenta con diecinueve mujeres que ostentan el máximo cargo en la política municipal. Para la mayoría de ellas, la igualdad no es cuestión de cuotas

Cada día son más las mujeres que se atreven a asumir nuevos roles en política. Lo hacen sacrificando horas de la familia, compaginando, muchas veces, las labores de la casa con un trabajo fuera de él, además de la importante dedicación que requieren los Ayuntamientos, donde a veces también deben luchar para demostrar que las mujeres pueden gestionar igual o mejor que los hombres. Para muchas de ellas, la paridad no es cuestión de cuotas, sino de demostrar que cuando una mujer se incorpora en una candidatura es porque sirve, y no por su sexo.

G. CASALÓ / J. M. BAGEIGAS/COMARQUES
gcasalo@diarietarragona.com

En la provincia hay diecinueve mujeres que ocupan la máxima responsabilidad municipal. Ellas han superado las cuotas marcadas por los partidos políticos y se han atrevido a liderar una candidatura. En algunos casos, hablamos de expertas, como la alcaldesa de Riudau, Rosa María Parés, «que ejerce el cargo desde el 1991» o la de Cunit, Dolores Carreras-alcaldesa desde el 1989 y con una experiencia anterior en la política municipal. En otros casos, sin embargo, se trata de mujeres que se estrenan en el cargo. Entre ellas se halla, por ejemplo, la joven vallense Dolores Batalla, quien con 34 años se ha convertido en la primera alcaldesa en la historia de su Valle natal.

Batalla, licenciada en Ciencias Políticas, asegura que se presentó porque se planteó «un proyecto de ciudad para ocho años y queremos transformar Valls, aprovechando todas las potencialidades que tiene». Para Batalla, ser mujer y ostentar un cargo de responsabilidad política «a veces incluso puede jugar a favor». Esta joven militante de CIU asegura que no es partidaria de las cuotas como sistema para conseguir la igualdad de la mujer en el mundo de la política.

En el Baix Penedès hay hasta cinco alcaldesas, una cifra que si-

Helena Arribas toma un instante en uno de los pocos minutos libres que tiene durante la mañana.

LUIS MILLÁN

La calidad de cada momento

J. M. BAGEIGAS
EL VINOGRU

Cuando puede se escapa a su «refugio» del Montmell, aunque a veces desconecta el móvil. Suerte tiene Helena Arribas de que su marido y su hija Anna, de cinco años, «mi tesoro», aceptan bastante bien las horas de dedicación a la alcaldía. La niña «dice que es la alcaldesa pequeña».

Helena Arribas dedica una sobre las ocho de la mañana con su hija. Para eso debe salir temprano ya ha salido de casa. «En cuanto puedo hablar con la hija de cómo fue el día anterior y el que empieza». Después la acompaña al colegio y trae la tina marcada

riana jornada a que se alargará hasta las nueve de la noche. Los días que no hay más reuniones o actos.

Una asistente la ayuda en las tareas de la casa pero su marido «también colabora mucho».

“Desayuno con mi hija y hablamos de cómo irá el día”

Arribas lleva esta legislatura como alcaldesa, aunque anteriormente había estado cuatro años como concejala en el gobierno y otros ocho en la oposición. «Es una dedicación que te gusta, por eso no te importa dedicarle horas».

Saca tiempo de la familia, así que los momentos que tienen los tres, trata que sean «de máxima calidad». Uno de sus grandes pasiones, que es viajar, se ha visto recortada. El último gran viaje fue a México, recuerda.

Profesora de parvulario, ahora en excedencia, Arribas cree que en política «la mirada de una mujer tiene una sensibilidad diferente».

túa la cerámica como una de las que tiene mayor representación femenina al frente de los municipios. María Antonia Rossell ha asumido esta legislatura la alcaldía de Llorenç del Penedès. Rossell, madre de dos hijas de 19 y 24 años, compagina la vida laboral con la política. «Siempre he tenido mucho trote», reconoce. «Cuestión de voluntad», es la receta que sigue para salvar todos los obstáculos.

La alcaldesa de Llorenç es profesora de ciclos formativos en un instituto de Vilafrauda del Penedès. Estando casada y ya siendo madre de dos hijas se propuso estudiar Ciencias Económicas. «Ya sabía que me esperaban cinco años sin ver el sol». Desde hace dos legislaturas participa en política, primero de número tres, y desde 1997 estando en la oposición. Explica que tira adelante con el apoyo de la familia. Su marido «también tie-

Annex 14. Article 7. Pàgina 1.

Títol: Ellas tienen poder.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. El Diari de Tarragona.

Data de publicació: 23/02/2004

Àmbit: Política. Alcaldesses de la província de Tarragona.

ne un trabajo que requiere muchas horas y ningún día festivo con libranza, así que me entiendo». Rosell asegura que «la satisfacción es el poder hacer algo por el pueblo».

Quien también trabaja desde hace años en el Ayuntamiento es Inmaculada Costa, alcaldesa de El Montmell. La alcaldesa dice que «no quedan más horas». Casada y con un hijo de diecinueve años, explica la gran ayuda que tiene, para las tareas de la casa, de su marido, «pero desde el primer momento» y «las pocas horas que hay libres en el fin de semana es cuando se dedica a la familia». Costa considera indiferente la forma de trabajar de un hombre o de una mujer al frente de un Ayuntamiento.

Entre las alcaldesas veteranas, una de las que lleva más años es Dolors Carreras. Desde 1999 está al frente del Ayuntamiento de Ullastol. Madre de una hija de 28 años, los años de alcaldía y otros tantos como concejal «han obligado a sacrificar mucho tiempo familiar», aunque reconoce que «se hace por libre elección. *Serme con gusto no pica...*». Es precisamente la renuncia a horas con la familia lo que más sacrificios lleva el cargo. Carreras señala que recibe ayuda, que todavía tiene a sus padres en casa «y las tareas domésticas están cubiertas» y que tiene un empleado en el comercio de su propiedad. «De otra manera sería imposible una dedicación tan intensa».

La alcaldesa de Renau, en el pequeño salón de plenos del municipio. José BARROS LEÓN

'Somos más dialogantes'

GENEVA CASALS/RENAU
gcsals@diarieltarragona.com

Quando en 1991 Rosa Maria Parés decidí presentarme a la alcaldía de Renau, mi familia la apoyó en todo momento. En aquellos años tenía nueve y tres años y Rosa Maria tuvo que hacer un esfuerzo mayor para compaginar su ocupación laboral —trabaja como administradora en Tarragona— con la familia y la alcaldía. Advierte que al asumir una responsabilidad política «lo que más se resiente es la vida personal. Aunque a fa-

vor, cuentas con la riqueza personal que adquiere trabajando para tu pueblo».

En el caso de Renau, un municipio que no llega al centenar de vecinos, Rosa Maria no cuenta con la ayuda de ediles: las reuniones son un consejo abierto, y por ello muchas veces debe asumir varias funciones.

En opinión de Parés, cuando las mujeres mandan «somos más dialogantes y profundizamos más en las cosas» y añade que la equiparación entre sexos no es cuestión de cuotas, sino de voluntad.

L'OPINIÓ

LAURA ROIGÉ

Les dones i el poder

En el tema de dona i poder, tindríem que fer distinció entre poder polític, econòmic i poder científic.

En el món empresarial existeix una estructura piramidal amb predomini masculí. En la política, amb les quotes, no és tan acusada la diferència entre sexes, i en la universitat l'augment de dones, dificulta l'antiga diferència entre carreres femenines i masculines.

Si profunditzem en el fet de la major presència femenina en la política, he de destacar el tema de les motivacions. Personalment crec que moltes dones se inclinen cap a la política per un afany de transformar la societat, la qual cosa dona com a resultat líders realment exemplars. A més a més, les dones quant exerceixen el liderat, rentabilitzen molt millor el temps, doncs tenen capacitat de fer varies tasques a la vegada, i saben compartir i delegar.

En segon lloc, voldria destacar que en el món científic, literari i d'investigació, la dona aconsegueix altes quotes de liderat, fruit del seu esforç i preparació, doncs no es cap secret la majoritària presència femenina en les universitats i en la recerca.

En quant a l'avenç de l'activitat empresarial de les dones, es una realitat imparabl, consolidant-se cada dia amb més força la seva presència en el teixit empresarial, desenvolupant espais econòmics de creativitat i potencialitat propis.

Però aprofundint una mica més, ens trobem que, així com en política, la dona ha arribat a consolidar altíssims comandaments, com ministeris o presidència del Senat o del Congrés, en el món empresarial ens trobem que la composició dels consells d'administració de les grans empreses es desproporcionalment masculina. I si dirigim la mirada cap a les Cambres de Comerç, grans patronals i sindicats, aleshores el panorama es desolador, doncs no trobem absolutament cap dona en les seves posicions de liderat, i tan sols unes poques privilegiades, com jo mateixa, som convidades a participar-hi.

Com deia la escriptora britànica Marie Gallant, al 1922: «l'única manera de fer-hi és la distinció, reconeguda».

Laura Roigé i Pons, presidenta de ADEE

Annex 15. Article 7. Pàgina 2.

Títol: Ellas tienen poder.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. El Diari de Tarragona.

Data de publicació: 23/02/2004

Àmbit: Política. Alcaldesses de la província de Tarragona.

Dones al poder

Sis actrius per edificar el mite del teatre català

Entre els molts i variats tipus d'actrius i actors que exerceixen la professió i ocupen un espai en la complexa jerarquia de la creació dramàtica, hi ha un grup de dones professionals que posseeixen qualitats especials i que malgrat els seus trets únics no ocupen en l'imaginari popular la plaça de primera figura. L'etiqueta fàcil de secundàries no encaixa en el perfil d'actrius com Mercè Arànega, Mònica Glaenzel, Teresa Lozano, Agnès Mateus, Francesca Piñon i Rosa Renom. La seva contribució -entre d'altres moltes actrius- a la qualitat del teatre català és indiscutible, pel seu compromís professional, solidesa artística i, sobretot, per una gran personalitat que han posat sempre al servei del seu treball i dels projectes en els quals han col·laborat.

MERCÈ ARÀNEGA

Mercè Arànega comparteix amb les seves fortuïtes companyes de *Quadern* la qualitat tècnica de les seves composicions interpretatives. Una especialista, com elles, a crear dones que mai podrien esvair-se en una illúsio dramàtica. El seu èxit més gran és recrear una existència que l'espectador accepta tan real com la seva pròpia.

Arànega té un llarg historial de personatges femenins consolidats en la supervivència, en l'heroïcitat de mantenir l'alt. Una personalitat quotidiana que acostuma a tenir una difícil i fugissera traslació dramàtica, un llenguatge més propi a la més gran atenció que a la silenciosa rutina.

S'ha de tenir molta saviesa i molt temps per omplir l'escenari amb les animes de les dones invisibles.

Sortir airoso d'aquest rept, fer creïble el primer crit que sorgeix d'un llarg, contingut i dolgut silenci, només és possible pel talent d'actrius com Arànega, mesurades fins i tot en els seus rampells histriònics. Una professional, com es va veure a *Geloses*, a donar credibilitat a la complexitat interior d'uns personatges que viuen amb les seves cicatrius al damunt sense necessitat d'obrir-se en cada línia les llagues per saber que el seu destí teatral és explicar com sobreviure carregada amb un feix de fragilitat i un altre d'obstinació.

MÓNICA GLAENZEL

No tot està inventat en la comèdia. Mònica Glaenzel és l'exemple perfecte que l'evolució dins del gènere és possible. Una comediant atípica, marcada en la seva evolució artística per l'empremta de l'equip Krümpack, una sintonia d'ídies i conceptes que ja s'entreveu en el muntatge d'*Yvonne, princesa de Borgonya*, dirigit per Josep Maria Mestres.

Des d'aquesta estrena, la carrera de Mònica Glaenzel s'ha distingit per no acovardir-se mai davant personatges tremends o inclassificables (*Sóc llesta*), davant dels quals no hi havia cap model a què agafar-se o tradició a seguir. Tota sola ha inventat el seu propi estil, la seva personal forma d'entendre el difícil ofici de fer riure.

Ha combinat la subtilitat d'un fons d'intel·ligència amb la rudesia de la ganyota circense, l'histriionisme gestual amb el cop encertat de la paraula. I sempre amagant la sorpresa que en la seva boja farsa de sobre el personatge

ironia interior que poleix les arestes més marcades.

Els personatges de Teresa Lozano no sempre són positius, però sempre es fan entendre, per la resignació i el sentit comú que desprenen, fins i tot en els seus rutinats defectes. Personatges que s'accepten com són. Ella és la primera que els entén i amb aquesta confiança i tendresa els comparteix amb el públic.

AGNÈS MATEUS

El treball d'Agnès Mateus evoca la complexa qualitat d'una cina prehis-

FRANCESCA PIÑON

Per comprendre la qualitat fonamental -el d'un pilar sòlid- de Francesca Piñon només cal recuperar la seva fugaç aparició en la *Fedra* dirigida per Joan Ollé en el Grec 02. Amb la seva Panope va demostrar en pocs minuts que el talent també s'expressa en la serena impregnació del personatge sobre el cos de l'interpret. Forçada per mandat a limitar els seus recursos, aquí es va mostrar hieràtica, com una actriu la força de la qual consisteix en la invisibilitat conatural del seu treball.

Piñon sembla seguir al peu de la lletra, per impuls i sentit comú, les lliçons de David Mamet. L'important és estar i no ser.

Les seves actuacions no semblen perdre's en profundes elucubracions sobre els motius que condueixen al personatge. La seva aposta és, des del punt de vista interpretatiu, més honrada i directa: es responsabilitza del seu caràcter, firma un contracte d'existència i amb aquest acord tàcit es presenta a l'escenari.

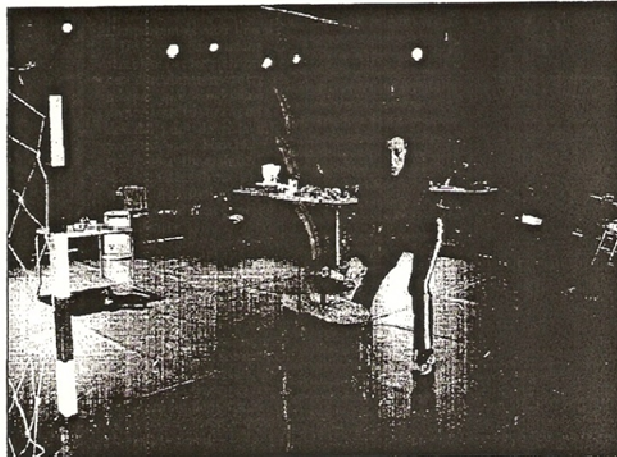
Així s'explica que el públic mai es qüestioni la ficció que interpreta. Els seus personatges sempre tenen continuïtat en la difusa realitat que precedeix al drama i segueixen vius un cop acaba. Aquesta qualitat l'explota sobretot en personatges molt reals, molt pròxims a la terra que trepitgen, com les domèstiques de la plaça dels herois i Dissabte, diumenge i diàlums.

ROSA RENOM

Cada actuació de Rosa Renom és una defensa del seu territori com a actriu. La seva relació amb els personatges és la d'una terrible *mater amatissima*. En cap moment permet que el seu personatge sucumbeixi a les dificultats. Sempre està disposada a lluitar fins a les últimes forces per mantenir-lo viu. Una entrega resolta amb violència interior, com la pressió i vibració d'un constant fluid de magma volcànic.

Per al públic -com va poder comprovar a *Maria Rosa*-, aquesta feminea és igual a generositat il·limitada, mai es percep com una actitud agressiva o egoista. La seva lluita pel personatge passa per oferir-li el millor mitjà perquè es desenvolupi en la seva plenitud. Una recerca que passa per tot el que el personatge, el text, el director i el muntatge li pot oferir. Una experta a adequar-se a l'entorn i, des d'aquest especial sentit d'adaptació, arrelar i prosperar.

Una capacitat que fa de Rosa Renom una actriu que s'ajusta a moltes personalitats. Tant pot empuñar una pistola com rebre la bala. Ella treballa amb la mateixa seriositat el camí divergent que condueix a aquest mateix moment. Botxi o víctima, drama o comèdia, sempre hi ha profunditat en les seves interpretacions. I aquesta violència senyor de qui assumeix l'ofici carregat de conviccions.

Agnès Mateus a 'Ta La La La', de Roger Bernat

decideixi treure's la màscara i mostrar-se terriblement i fosca ment humà. Ella ha aconseguit trencar el tòpic d'associar la dona còmica amb el llast de la innocència. La seva capacitat còmica és molt adulta i madura, sensible, lliure i molt lacerant quan s'ha d'aplicar un cop de gràcia.

TERESA LOZANO

Teresa Lozano podria ser el perfil exacte del que es podria qualificar com a *característica*, el tipus d'actriu que encaixa en un determinat patró de personatge (popular, faceted, extravertit, intrús, inconvenient, la veïna, la parenta) i l'explota amb sàvia experiència i dots naturals.

Tot i que s'ha acostumat a veure's cridada i reconeguda en aquest rol, el seu historial teatral obre interrogants -a favor seu- sobre aquest tòpic.

Que la seva trajectòria estigui menys determinada pel costum del que podria semblar s'entreveu en la seva participació en projectes com *Nascuts culpables*.

És aquí quan apareix una actriu amb una qualitat especial per mostrar l'ingrat, difícil i insensat que és ser persona: el que costa ser el que s'és. Un reconeixement que ella expressa amb lleus traços de caricatura, com una

tòrica: una peça tallada en pedra, en aparença tosca i primitiva, però en realitat precisa i sofisticada. Un instrument versàtil darrere la seva rotunda aparença, un objecte elaborat amb una tècnica que prescindeix de qualsevol intervenció superflua per extreure les facetes i perfils imprescindibles per al seu ús perfecte.

Mateus és l'escenari d'aquesta essencialitat. Un rigor que neix d'un sentit de la responsabilitat i una llibertat que situa la interpretació entre d'altres moltes formes d'expressió que ella podria concebre, però no l'única. Un cop accepta participar en un projecte, per una implicació que va més enllà de la senzilla gratificació artística, l'entrega es produeix sense subterfugis, amb una claredat gairebé militant.

Una concepció actoral que podria estar subjecta i alimentada per la seva llarga col·laboració amb Roger Bernat. Però amb *7 dist non lavoreremo mai show* de Simona Levi i *Conservas* es va descobrir que aquest profund compromís és un tret essencial de la seva personalitat artística. Enfrontada a un projecte més abstracte -però amb l'ineludible segell de la creació col·lectiva-, es va mostrar com una individualitat amb una enorme projecció escènica.

Annex 16. Article 8. Pàgina 1.

Títol: Dones al poder. Sis actrius per edificar el mite del teatre català.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Diari avui.

Data de publicació: 09/02/2004

Àmbit: Literatura, cultura i teatre. Integració social.

Una mujer con un pañuelo en la cabeza, junto a una foto del anterior presidente Rafsanjani, en junio en Teherán

REUTERS

Irán aplicará con más rigor las medidas de vestimenta islámica para la mujer

Multas de hasta 50 dólares y penas de cárcel que llegan a los dos meses

● Desde ayer la Policía iraní tiene orden expresa de sus mandos de «multar y detener a aquellas mujeres que no luzcan el "hiyab" de forma adecuada»

MIKEL AYESTARÁN
SERVICIO ESPECIAL

TEHERÁN. «Dí a tus mujeres que se acerquen los pañuelos a sí mismas», reza el Corán y el Gobierno ultraconservador de Irán, en un paso más por recuperar el espíritu de la revolución jomeinista, va a aplicar la interpretación de este versículo con toda la fuerza posible.

Desde la jornada de ayer, la Policía del país tiene orden expresa de sus mandos de «multar y detener a aquellas mujeres que no luzcan el "hiyab" de forma adecuada» y en la capital, el mismo jefe de las fuerzas del orden, el general Talat, va a patrullar en un coche para imponer la ley.

«¿Ley? Esto es totalmente ilegal. No existe una normativa escrita que diga como hay que llevar el "hiyab" de forma exacta. "Hiyab" significa literalmente "protegerse de la mirada de los ojos ajenos" y el término sólo se puede encontrar en un apartado de una ley de nuestra constitución», comenta con indignación el presidente del colegio de abogados de Irán, Bah-

man Keshawarz, un firme opositor a la interpretación literal de la normativa que el gobierno de Ahmadineyad pone en marcha estos días.

Según el apartado al que hace referencia Keshawarz, «las mujeres que no lleven con dignidad el "hiyab" pueden ser castigadas con multas que van desde los cinco hasta los cincuenta dólares y, si son reincidentes, con penas de diez días a dos meses de cárcel». «Repito que es totalmente ilegal, primero deberían sentarse a definir un modelo de vestimenta y luego aplicar las penas», reitera Keshawarz.

Llegada del calor

El concejal fundamentalista del ayuntamiento de Teherán Nader Shariat fue quien encendió la alarma hace unas semanas porque con la llegada del calor «se estaban olvidando los valores puros del islam y pisoteando las líneas rojas de la vestimenta femeni-

«Esto es totalmente ilegal. No existe una normativa escrita que diga cómo hay que llevar el "hiyab"», dice el presidente del Colegio de Abogados

na. Los pañuelos de colores, flequillos al aire y pantalones subidos a la altura del tobillo no respetan el código islámico». Traslado su queja al Parlamento y el respaldo de la Cámara a la aplicación rigurosa de la normativa fue abrumador. Las mujeres pertenecientes al movimiento ultraconservador Basiyi, por su parte, se manifestaron frente al Parlamento para pedir a sus representantes que además de la imposición de multas y castigos, definan de una vez con exactitud el término «hiyab».

La respuesta oficial ha sido la de ordenar a la Policía que prepare unidades especiales para ocuparse del tema y también han prometido que van a investigar y castigar en su caso a los vendedores de ropa que no respete «los valores virtuosos» de la mujer islámica.

Esta medida se suma a las de enterrar a los mártires de la guerra con Irak en los campus de las universidades, rescatar los discursos de Jomeini del baúl de los recuerdos u organizar marchas militares como la del Día del Ejército con las que Ahmadineyad pretende devolver los valores revolucionarios al Irán del siglo XXI. Después de la etapa reformista y dialogante del anterior presidente, Jata-mi, la sombra del fundamentalismo más severo sobrevuela de nuevo Irán.

Codi: 21189

Annex 17. Article 9. Pàgina 1.

Títol: Irán aplicará con más rigor las medidas de vestimenta islámica para la mujer.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. Diari ABC.

Data de publicació: 22/04/2006

Àmbit: Religió i Cultura.

Només el 27% dels alumnes d'enginyeries són dones

○ Els estereotips masculins i la mala orientació als instituts són clau

○ Les estudiants catalanes ja són majoria en moltes carreres de ciències

ANTONIO MADRIBELLOS
BARCELONA

Les dones amb prou feines representen el 12% dels estudiants en Enginyeria Informàtica, el 18% en Enginyeria de Telecomunicació, el 19% en Química, el 23% en Enginyeria Industrial... Una misèria. La mala orientació als instituts amb protocols poc formats, procedents d'altres àmbits, els estereotips sexistes i la falta de referents socials, entre altres aspectes, són responsables que les noies catalanes estiguin guaitant l'esquena a les carreres tècniques. Prosperen en altres àmbits de la ciència, però en les enginyeries la situació empitjora de forma dramàtica. Actualment, només el 27% dels alumnes de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) són dones.

Mal consol·la recordar que la taxa de vocacions femenines és un fet comú a tot Europa.

«Una societat com la nostra no es

pot permetre el luxe que la meitat de la població no se senti atreta per un sector tan estratègic. Si parlessim d'altres estudis, els polítics ja haurien posat el crit al cel -es lamenten Elisa Sayrol i Maria Ribera, directora de l'Escola d'Enginyeria Superior de Telecomunicació i degana de la Facultat d'Informàtica de Barcelona, totes dues de la UPC-. Si no s'hi fa alguna cosa, el nostre desenvolupament se'n ressentirà. No podem viure només del turisme».

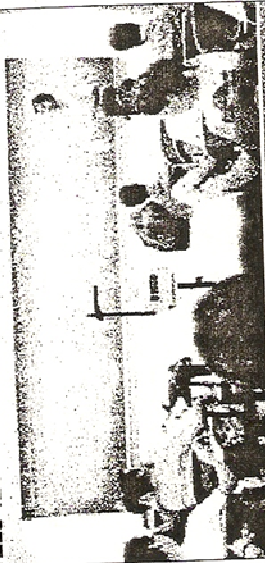
MÉS UNIVERSITÀRIES / Si les dones ja suposen el 53% de l'alumnat universitari de Catalunya, ¿per què n'hi ha tan pocs en l'àmbit tècnic? No és aquest el problema més difícil, ja que en algunes carreres clàssiques de ciències, com a Biologia, Química, Veterinària i Medicina, ja han superat àmpliament els homes. Tampoc és un problema de perspectives professionals i feina, perquè els estudiants es col·loquen sense problema.

mes, fins i tot abans d'acabar els estudis. «Les noies són igual de bones tipus, d'estatus, de percepció». El mateix succeeix amb els professors: hi ha un 46% de dones a les carreres d'humanitats davant del 19% en enginyeries.

Dins dels estudis oferits per la UPC, les dones només representen una part considerable dels estudiants en Química (74%), Enginyeria Química (53%) i Arquitectura (49% i 44%, segons el centre). En canvi, toquen fons a Enginyeria Tècnica Industrial a Terrassa, àrea mecànica, on només hi ha 13 dones per 326 homes, el 3,8%.

«A les noies els falten més referents com Amparo Moraleda, presidenta d'IBM a Espanya -lamentava Ribera-. Que vegin que això no és un món de jorjies enganxats tot el dia a l'ordinador, que es pot portar una vida normal». Dues dones que no es consideren supervenients estan, per primera vegada, al capdavant de dos dels estudis considerats més masculins: Informàtica i Telecomunicació. Ribera i Sayrol, en fi, també són referents. «Una de les coses que més ens molesten són les quotes», araben dient.

ELS 12 ESTUDIS DE LA UPC AMB MÉS ALUMNES

ENGINYERIES SUPERIORS (5-6 anys)	ALUMNES DONES EN TOTAL	PERCENTATGE
Arquitectura (BCN)	2.842	49%
Arquitectura (SANT CUGAT DEL VALLES)	1.063	44%
E. Industrial (TERRASSA)	1.548	17%
E. de Telecomunicació (BARCELONA)	2.287	18%
E. Industrial (BARCELONA)	2.567	23%
E. de Camins, Canals i Ports (BCN)	990	26%
E. Informàtica (BCN)	2.243	12%
ENGINYERIES TÈCNIQUES (3 anys) I DIPLOMATURES	ALUMNES DONES EN TOTAL	PERCENTATGE
E. Tècnica d'Obres Públiques (BCN)	992	28%
E. Tècnica d'Informàtica de Sistemes (BCN)	504	11%
Arquitectura Tècnica (BCN)	2.316	37%
E. Tèc. Ind. en Electrònica Industrial (TERRASSA)	514	7%
E. Tèc. de Telecomunicació en Tèlèfonica (BCN)	560	15%

Fuente: Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)

Annex 18. Article 10. Pàgina 1.

Títol: Només el 27% dels alumnes d'enginyeries són dones.

Font: Proporcionat pel Centre de Documentació de l' ICD. El Periódico .

Data de publicació: 12/05/2007

Àmbit: Educació. Universitats Catalanes.

El BCE introduce cuotas para aumentar la presencia de mujeres.

❖ *El objetivo es duplicar la presencia femenina en puestos directivos de aquí a 2019*

El consejo ejecutivo del Banco Central Europeo (BCE) ha decidido introducir objetivos de género con el fin de duplicar de aquí a 2019 el porcentaje de mujeres que ocupan cargos directivos en la institución, ha anunciado la entidad.

El instituto emisor pretende que, a finales de 2019, el 35% de sus mandos intermedios - directores y subdirectores de división, responsables de secciones, así como asesores y asesores senior-, así como el 28% de los puestos de alta dirección - directores y subdirectores generales, directivos y asesores principales- sean ocupados por mujeres.

Actualmente, el porcentaje de mujeres que ocupan puestos de dirección intermedia en el BCE es del 17%, y sólo un 14% en los de alta dirección. Jörg

Asmussen, miembro alemán del comité ejecutivo, se ha mostrado optimista respecto a la posibilidad de lograr este objetivo en los próximos seis años porque "hay suficientes mujeres muy cualificadas" en la entidad. Además, la ampliación de las funciones del BCE, que a partir de otoño de 2014 asumirá la supervisión bancaria de la zona del euro, ofrecerá nuevos cargos directivos.

"Con el fin de alcanzar los objetivos de género, el BCE está poniendo en práctica un plan de acción en la diversidad de género", ha explicado el BCE en un comunicado.

En la actualidad, ninguno de los 23 miembros del Consejo de Gobierno del BCE, el órgano rector de la política monetaria de la eurozona es mujer. Hasta ahora sólo dos profesionales de sexo femenino han formado parte del comité ejecutivo: la finlandesa Sirkka Hämäläinen (junio de 1998 hasta el 31 de mayo de 2003) y la austríaca Gertrude Tumpel-Gugerell (junio de 2003 hasta el 31 de mayo de 2011).

Annex 20. Article 11. Pàgina 1.

Títol: El BCE introduce cuotas para aumentar la presencia de mujeres.

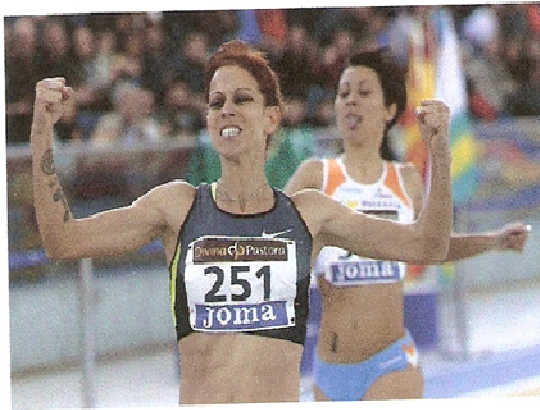
Font: Diari El País.

Data de publicació: 25/08/2013

Àmbit: Política. Economia Europea.

Natalia gana la batalla.

La tarraconense obtiene el pasaporte para el Mundial de Moscú tras lograr su décimo Campeonato de España de los 1.500.

Natalia es mucha Natalia. Si está mínimamente en forma, aún nadie es capaz de hacerle sombra en una carrera de 1.500 metros en España.

Aunque quien lo intente sea Isabel Macías, por muy subcampeona europea indoor que sea, difícilmente va a poder con la tarraconense, que lleva una década en lo más alto, y por lo visto ayer, aún le queda cuerda para rato. Ayer brindó una nueva exhibición adjudicándose su décimo título absoluto de España y el pasaporte para el Mundial de Moscú (10-18 de agosto) gracias a su demoledor final.

Rodríguez (34 años) se lo jugaba todo a una carta con la aragonesa Macías (28). Ambas con mínima B, una y otra sabían que quien resultase vencedora iría a la gran cita del año. Sólo había una plaza para las dos, así que la batalla estaba servida. El resto de finalistas lo sabían, e iban a convertirse en espectadoras de lujo del gran duelo de la noche.

La estrategia

La de ayer fue la carrera táctica y lenta que se esperaba a priori, aunque hasta poco antes del inicio Natalia no trazó su estrategia definitiva. Decidió que Macías llevase la iniciativa, la dejó que se situase por delante suyo y la tarraconense, ubicada en el centro del grupo, fue siguiendo de cerca sus zancadas. Tranquila, por la calle exterior, evitando los codazos y atenta a cualquier movimiento.

Así hasta la vuelta final, cuando Natalia decidió tirar y tomar la cabeza a falta de 200 metros. Quizás Macías no esperaba que Natalia atacase tan pronto; seguramente había previsto que su cambio de ritmo se produjera en la recta de meta, por el poderoso sprint de la tarraconense. Así que cuando ella se decidió a apretar en ese punto ya fue tarde. Natalia había abierto ya un hueco precioso y estaba tan distanciada que llegó fresquísima a meta celebrando su victoria (4.24.13 minutos, por los 4.24.61 de Macías).

Annex 22. Article 12. Pàgina 1.

Títol: Natalia gana la batalla

Font: diari detarragona.com

Data de publicació: 28/07/2013

Àmbit: Esports. Camp de Tarragona.